BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ SOSYALİZM İÇİN

YÜRÜYÜŞ

SAYI: 266 13 MAYIS 1980 10 LİRA

tekeller, chp, msp ve işçi sınıfı

Emperyalizm ve işbirlikçisi tekelci burjuvazinin ve onun siyasi iktidarının bütün güçleriyle demokrasiye karşı giriştiği toplu saldırı bir çılgınlığa dönüştü. Tekelci burjuvazi ülkeyi yönetmekte, sorunlara çözüm bulmakta düştüğü aczi çılgınlığa varan bir saldırganlıkla kapamaya çalışıyor.

Faşizmin stratejisi, demokratik güçleri bölme, aralarında birliğin gelişmesini engelleme ve tek bir demokrasi cephesinin kurulmasını en başından bozma hesabına dayanıyor. Bilimsel sosyalist hareketi işçi sınıfından tecrit, işçi sınıfını diğer emekçi sınıf ve tabakalardan tecrit politikası bu stratejinin ürünleri.

MHP ve MSP destekli AP'nin iktidar oluşuyla hızlandırılan terör, artırılarak sürdürülüyor. Faşizmin ve siyasal gericiliğin güçleri, demokrasi güçlerinin derlenip toparlanmasına, demokratik toplumsal muhalefetin sesini yükseltmesine fırsat vermemek için terörü sürdürüyor. 1 Mayıs'tan sonra da politik kadrolar, işçi hareketinin öncü unsurları fabrikalardan, evlerinden, sokaklardan toplanıp ağır işkencelere tabi tutuluyor. Sermayeye yeni bir olanak da bu arada veriliyor. Fırsatı kaçırmayan sermaye gözaltına alınan, tutuklanan öncü işçilerin iş akitlerini feshediveriyor. Kuşkusuz ustalıklı bir taktik. Ama bir o kadar da iğrenç.

Tekelci sermayenin iktidarı yasal görünümlü terörü yoğunlaştırırken, faşizmin vurucu gücü Faşist Hareket Partisi, faşizm stratejisinin bir başka alandaki görevini sürdürüyor. Cinayetlerin CHP'liler üzerinde yoğunlaşması, birbiri ardına CHP İl başkanlarının öldürülmesi hiç rastlantı değil. Rastlantı olmadığını İtalyan işçi sınıfının büyük önderi Togliatti çok önceleri tesbit etti: "Faşist Parti ilkin (1923, 24, 25 yıllarında) yığın tabanı faşizmin başlangıçtaki kendi yığın tabanına benzeyen partilere saldırdı. Böylece Reformist Parti'den önce Halk Partisi'ne, Komünist Partiden önce Reformist Parti'ye saldırdı. Niçin? Halk ve Reformist Partilerine karşı savaşım bu dönemde bize karşı olduğundan daha büyük bir şiddetle sürdürüldü, çünkü bu partilerin yığın tabanı faşizmin başlangıçtaki yığın tabanına benziyordu: Küçük ve orta burjuva tabakalarını kazanmak ve elden kaçırmamak için yoğun bir siyasal savaşımda anlatımını bulan keskin bir rekabet başladı." (Palmiro Togliatti, Faşizm Üzerine Dersler, s. 68) Türkiye'de de faşist hareket, İtalyan faşistlerinin taktiğini, ülkenin politik güçler dengesine göre bazı değişikliklerle, ama aynı amaçla uyguluyor.

Tekeller bütün güçleriyle, devleti ve ülke ekonomisini bütünüyle ele geçirmek için saldırıya geçti. Kendi stratejisini, kendi sınıfsal ustalığıyla uygulamaya çalışıyor. Kitleleri yanıltmak, kitlelerin bilincini çarpıtmak için bütün kozlarını sürdü. Ama sınıf gözüyle ve uluslararası işçi sınıfının deneylerinin ışığında bakınca yaratılmaya çalışılan toz-dumanın arkasında her şey çok aydınlık. Yeniden iktidar olmayı emperyalizme ve tekellere yeni güvenceler vermeye bağlayan Ecevit ve CHP yönetiminin sıkışmasının kaçınılmazlığını bu aydınlıkta görmek kolay. CHP tabanındaki işçi-emekçi kitlelerdeki hareketlenmeyi ve şekillenmeye başlayan sol muhalefeti, yerli yerine koymak ve değerlendirmek mümkün.

Tekelci burjuvazinin "Anayasa'yı tebdil, tağyir ve ilgaya" teşebbüsü karşısında aydınların seslerini yükseltmeye başlamaları da; orta sınıfları yoketme planı karşısında "kadayıfın kızarması" gibi cıvıklıklar ve çelişkilerle de olsa MSP'nin emperyalizm ve tekeller karşısında tavır almaya yönelmesi de, demokrasi mücadelesi açısından yeni olanakları ortaya koyuyor.

İşçi sınıfının kararlılığı ve direnci, gerici-faşist saldırılar karşısında kolayca sinip, paniğe kapılabilen küçük burjuva katmanları da yüreklendiriyor, hareketlendiriyor. Türkiye işçi sınıfı Tariş'te, Ant Birlik'te, Tekel'de direndi. Birbiri ardına grev gömleklerini giyerek direndi, İstanbul'da ve bütün Türkiye'de 1 Mayıs'ı kutlamak için direndi. İşçi sınıfının öncü kesimlerinin bu direnci şimdi sınıfın bütününe doğru yayılıyor. Oradan diğer emekçi sınıf ve tabakalara taşıyor. Onları harekete geçirmenin olanaklarını yaratıyor.

Bilimsel sosyalist hareketin görevi bu olanağı gereği gibi değerlendirmektir. Emperyalizmin ve tekellerin toplumun bütün sınıf ve tabakalarına karşı giriştiği saldırıya karşı toplumda gelişen tepkileri mücadeleye dönüştürmek, mücadeleleri tek bir sel yatağında toplayarak faşizmi püskürtmek için bütün güçleri seferber etmek gerekiyor.

Faşizmin can düşmanı örgütlü kitle hareketleridir. En geniş kitleleri birleştirecek, harekete geçirecek eylem alanlarını ve biçimlerini bulmak da bilimsel sosyalistlerin görevidir. Bu görev yerine getirilebildiği oranda yığınları demokrasi cephesine kazanmak mümkün olacaktır.

GÜNDÜZ MUTLUAY

YURTSEVERLER BAĞIMSIZLIK SINAVINDA

Yurdumuzu Amerikan emperyalizmine kesin uyduluk ilişkileriyle bağlayan yeni Savunma İşbirliği Anlaşması'nın (SİA) parlamentoda görüşülmesine önümüzdeki haftalarda başlanıyor. Anlaşmayı incelemek, 12 Mart dönemi komutanlarından şimdiki CHP'li Kemal Kayacan'ın başkanlığında Millet Meclisi'nde kurulan komisyonun çalışmaları, Amerikan Temsilciler Meclisi'ndeki görüşmelerin seyrini izlemek amacıyla geçtiğimiz Çarşamba günü bir hafta ertelendi. Yeni uyduluk anlaşmasının önümüzdeki haftalarda Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin tam bir çıkmaza sokulmasıyla derinleştirilecek politik bunalımın toz-dumanı arasında, NATO çevrelerinin ve yerli militarist odakların daha da ağırlaşan tehditleriyle parlamentodan geçirilmesine çalışılacak.

SİA konusunda parlamentoda yapılacak görüşmeler, meclislerdeki ilerici, demokrat, yurtsever eğilimli üyeler için yeni ve belirleyici bir sınav olacaktır. SİA lehine verilen her oy, yurdumuzun emperyalist saldırgan merkezlere köle edilmesi, yurdumuzun da içinde bulunduğu bölgenin her an patlayabilecek bir barut fıçısına çevrilmesi, Türkiye'nin karagün dostu Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle başta Filistin halkı olmak üzere ilerici Arap halklarına, Ortadoğu'daki ulusal kurtuluş hareketlerine karşı bir atom üssü haline getirilmesi için verilmiş olacaktır. Parlamentodaki yurtseverler, tutarlı ve kararlı tutumlarını kanıtlayacaklarsa bu, açık uyduluk anlaşmasına karşı gösterecekleri direniş ölçüsünde olacaktır.

NATO merkezleriyle olan uyduluk bağlantılarına karşı, Türkiye'nin islam dünyasıyla ilişkilerinin geliştirilmesini savunduğunu öne süren MSP yöneticilerinin içtenliği de SİA karşısındaki tutumlarıyla belli olacaktır.

Sınav, öncelikle yurtsever-demokrat CHP parlamenterleri için söz konusudur. CHP'li üyelerin SİA lehine kaldıracağı eller, emperyalizme, işbirlikçi tekellere, militarist odaklara tam teslimiyet yolunda geri dönülmez birer adım olacaktır.

İkili uyduluk anlaşmalarına ilk imzaları atan Bayar-Menderes iktidarına son vermiş olan Milli Birlik Grubu üyeleri de aynı sınavla karşı karşıyadır.

SİA oylamalarında parlamentoda da yurtseverlikle işbirlikçiliğin safları en açık biçimde birbirinden ayrılacaktır. Emekçi halkımız, herkesin yerinin belli olacağı günü beklemektedir.

FAŞİZME KARŞI ZAFER GÜNÜ

Dünya barış ve demokrasi güçleri
9 Mayıs'ta İkinci Dünya Savaşı'nda faşizmin
kesin yenilgiye uğramasının 35. yıldönümünü kutlamaya hazırlanıyorlar.
Hitler faşizminin yenilgisine belirleyici katkıda bulunan
Sovyetler Birliği'nin önderliğindeki dünya sosyalist sisteminin kökü
temelinden kazınmış bulunan faşizme karşı mücadele
bugün kapitalizm dünyasındaki yüzmilyonlarca emekçinin katılımıyla
daha güçlü mevzilere ulaşıyor.
Faşizme karşı mücadelenin her yeni kazanımı,
uluslararası barış ve güvenlik davasını da güçlendiriyor.

FAŞİZMİN TÜRKİYE'DE DE BİR DAHA DİRİLMEMEK ÜZERE
EZİLECEĞİ GÜNLER
UZAK DEĞİLDİR!

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ: "SİA KARŞISINDA TÜM YURTSEVER GÜÇLER BİRLEŞMELİDİR"

Türkiye İşçi Partisi, Demirel Hükümetinin ABD ile yaptığı Savunma İşbirliği Anlaşması üzerine bir bildiri yaymladı.

Bildiride, sözkonusu anlaşmanın, ulusal bağımsızlığa indirilen yeni ve ağır bir darbe olduğu, Türkiye Cumhuriyeti'nin egemenlik haklarını ihlal ettiği, bu hakların en azından bir bölümünün, ABD emperyalizmine terk edildiği vurgulanıyor ve bu anlaşmanın dışında kamuoyundan saklanmaya çalışılan yeni ve gizli anlaşmaların da hazırlandığına dikkat çekiliyor.

Bildiri, şöyle devam ediyor:

"İşbirliği anlaşması metinlerinde 'Türk Silahlı Kuvvetleri savunma tedbirlerine katılması için Birleşik Devletler hükümetine izin' verildiği ileri sürülmektedir. Oysa yapılan iş bir katılma değildir. Çünkü yine anlaşmaların diğer metinlerinde görülmektedir ki, Türkiye Cumhuriyeti hükümetince Birleşik Devletler hükümetine tahsis edilen araziler vardır.

... ABD'ye bir kısım toprakların terkedilmiş olması, Türk Ceza Kanununun 125. maddesinde yer alan 'devletin hakimiyetinde bulunan toprakların bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya matuf bir fiil' tanımına girmektedir. Demirel Hükümeti, bu işbirliği anlaşmasını imzalamakla, ağır bir politik ve cezai sorumluluk yüklenmiştir."

Bildiride daha sonra, üslerdeki komutanlığın, anlaşmaya göre, esas olarak ABD ve NATO komutanlığı olduğu, ABD'ye terk edilen yerlerin tamamen ABD subaylarına ve personeline bırakıldığı, hatta bütünüyle terkedilmeyen yerlerde bile ABD bölümünün komutasının ABD'li subaylar tarafından yürütüleceği, belirtiliyor.

Üslerin ve özellikle İncirlik Üssünün konumu hakkında ise bildiri şu açıklamaları getiriyor: "Anlaşma metinlerinde Demirel'in 'üs yok tesis var' demagojisi daha da geliştirilmekte ve 'tesis'lerin adı bu kere 'Türk Silahlı Kuvvetleri Tesisleri' olarak sıfatlandırılmaktadır. Bu tesis demagojisinin nasıl geçersiz olduğu, bu üslerde nükleer başlıkların, füzelerin, bombardıman uçaklarının bulunduğu artık, herkesçe bilinmektedir.

"Üsler arasında İncirlik Üssü'nün durumu ayrı bir özellik taşımaktadır. Bu, kendisini yapılan anlaşmalarla da ortaya koymuştur. İncirlik üssü, ABD emperyalizminin özellikle Orta Doğu halklarına yönelik saldırgan planları bakımından önemli askeri bir merkez durumundadır.

"Yapılan 3 No.lu Tamamlayıcı Anlaşma'da, İncirlik'in bir istihbarat ve muhabere merkezi olmadığı, bir 'hava harekat ve destek' merkezi olduğu kabul edilmektedir... 3 No.lu Tamamlayıcı Anlaşma'nın 9. maddesinin I. fıkrasına göre ise İncirlik'in kullanımı konusunda ABD'ye diğer üslere göre çok daha geniş ve sınırı belli olmayan yetkiler verilmiştir. Bu fıkrada, anlaşmanın I. maddesinin I ve 2 no.lu fıkraları uyarınca 'izin verilen faaliyetleri destekleyen uçakların' bu üssü kullanacağı söylenmektedir. 'İzin verilen faaliyetleri destekleyen uçaklar' tanımlaması, anlaşmalar dışı ve sınırı belli olmayan büyük çaplı operasyonlar için, İncirlik'in kullanılmasına olanak sağlamaktadır.

"Öte yandan, yapılan işbirliği anlaşmasına göre İncirlik Üssü'nün kullanımı açıkça ve tamamen ABD'ye verilmektedir."

Bildiride, ABD ile imzalanan ve kısmen açıklanan anlaşmanın dışında, bu anlaşmalarla beraber yapılan veya yapılacak olan anlaşmaların varlığına işaret ediliyor ve açıklandığı kadarıyla bile imzalanan metnin, Demirel hükümetinin ihanetini açığa çıkarmaya yettiği belirtiliyor.

Bildiride sonuç olarak şu görüşlere yer veriliyor:

"Sonuç olarak, Demirel Hükümeti imzaladığı bu anlaşma ile, ABD emperyalizminin savaş kundakçılığına nasıl ortak olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur. Bölgemizde ve dünyada barışa karşı yöneltilen tehditlerin kaynağı olan ABD emperyalizmi ile Demirel hükümeti tam bir iş ortaklığı içindedir.

"ABD ile yapılan işbirliği anlaşmasına karşı durmak, anlaşmaya hayır demek parlamento içinde ve dışında tüm yurtsever güçlerin, kişilerin başlıca görevidir. Bu yurtseverlik görevi yerine getirilmelidir.

"Ulusal bağımsızlık, barış ve demokrasi, bu uğurda yürütülen birleşik ve örgütlü mücadele ile kazanılacaktır. Çünkü tüm ilerici, demokrat, yurtsever güçlerin eylem ve cephe birliği, barış, özgürlük ve demokrasi mücadelesini başarıya ulaştıracak yenilmez bir güçtür."

EMPERYALİZMİN MANEVRALARI VE YURTSEVER GÜÇLER

Karanlık güçlerin "Şafak Devriyeleri"

NATO'nun "Şafak Devriyesi '80 Tatbikatı", Orta ve Güney Akdeniz'de başladı.

Resmi açıklamalara göre büyük bir bölümü Türkiye sınırları içinde gerçekleştirilen tatbikat, "NATO üyesi ülkelerin kara, deniz, hava ve anfibik kuvvetleri arasındaki işbirliğini ve eşgüdümü geliştirmek amacıyla" yapılıyor.

Ne NATO komutanlığının ve ne de Türkiye hükümetinin programında, daha önce, Mayıs ayı içinde Akdeniz'de böylesine bir tatbikat düzenleneceğinin yer almıyor oluşu, bölgemizde ve Türkiye üzerinde, ABD emperyalizminin hangi planlar peşinde olduğunu gösteriyor. Öne sürülen hiç bir gerekçe, tatbikatın, İran'daki son gelişmeler, ABD'nin Orta Doğu'daki bilinen hesapları ve en önemlisi Türkiye'de keskinleşen sınıf mücadelesinin kazanmış olduğu boyutlarla yakından ilgili olduğunu gizlemeye yetmiyor. ABD, uzun süredir Orta Doğu'da yitirmiş olduğu mevzileri geri almanın, bölgedeki konumunu güçlendirmenin yollarını aramaktadır. Ve bunu gizlemeye bile ihtiyaç duymamaktadır. Rehineleri kurtarma adına girişilen İran baskını, ABD'nin İran üzerindeki hesaplarının, açıklandığı üzere tek yönlü değil, İran devriminin tüm kazanımlarını bütünüyle yoketmek hedefine yönelik olduğunu ortaya çıkarmıştır. Aynı zamanda bu baskın, başta Türkiye olmak üzere, bölgedeki ABD güdümlü ülkelerin, emperyalizmin saldırganlık üsleri olarak değerlendirildiğini de bir kez daha gözler önüne sermiştir. Baskında kullanılan uçakların, bölgedeki ABD-NATO üslerinden havalandığı bilinmektedir.

İhanet anlaşması SİA'nın ABD ve Türkiye hükümetleri arasında yangından mal kaçırırcasına imzalanması, Türkiye'nin bölgede, emperyalizm açısından stratejik öneme sahip ülkelerin başında geldiğini göstermiştir. ABD emperyalizminin, Türkiye, Suudi Arabistan, Mısır ve İsrail'i içine alan, yeni bir pakt kurma peşinde olduğu ise son dönemde açığa çıkmıştır.

Bu gelişmelerle birlikte değerlendirildiğinde, son tatbikatın amacının "NATO üyesi ülkelerin silahlı kuvvetleri arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi" değil, açıkça, emperyalizmin olası bir Ortadoğu müdahalesinin hazırlanması doğrultusunda, bölgedeki gerici ülkelerin "olanaklarının birleştirilmesi ve eşgüdümünün sağlanması" olduğu kolaylıkla söylenebilecektir.

Demirel hükümetinin, emperyalizmin bu hesaplarına açık çek verdiği ortadadır. "Kuşkularını dile getirmekten" öte hiçbir çıkış içinde olmayan CHP yönetimininse, dış politika alanında da, emperyalizme ve gericiliğe karşı teslimiyetçi politikasından sıyrılamadığı bir daha gözlenmiştir. Bu tutum, ülkemizde işbirlikçilerin ve emperyalizmin işini kolaylaştırmaktadır.

Fakat tüm bunlara karşın ülkemizde onurlu seslerin kesilemediği, tam tersine yaygınlaştığına işaret etmek gerekir. CHP tabanındaki antiemperyalist, antifaşist hareketlilik ve bunun parlamentodaki yansıması umut verici olumluluklar taşımaktadır. MSP'nin ise, çelişkili politikasına karşılık, son tatbikat konusundaki olumlu çıkışı, üzerinde önemle durulması gereken bir gelişmedir. Bu gelişmelerden çıkarılabilecek sonuç, antiemperyalist mücadelenin, birleşik eylemin ve giderek cephe birliğinin olanaklarının olgunlaşması olacaktır. Bilimsel sosyalistler açısından sorun, bu olanakları, bilinçli ve girişken bir politikayı yaşama geçirerek değerlendirmektir.

GÜNDEMİN BAŞINDA

hangi cephe

• mehmet aközer

ABD ile imzalanacak Savunma İşbirliği Anlaşması'nın onaylanmak üzere TBMM'nin önüne getirilmesi, işbirlikçi tekellerin ve onların güdümündeki politik-militarist odakların yönlendiriciliği altında parlamentoda mümkün olan en geniş tabanlı teslimiyetçi bir cephenin oluşturulmasını da yeniden gündeme getirdi.

Böyle bir cephenin oluşturulması için çabalar, gerçekte Cumhurbaşkanlığı seçiminin çıkmaza sokulmasıyla birlikte yoğunlaşmış; "emperyalist kulüb"e sıkı sıkıya bağlı bir geniş tabanlı'nın Çankaya'ya gönderilmesinin parlamentoya dayatılma girişimlerine hız verilmişti. Şimdi ise Cumhurbaşkanlığı seçiminin derinleştirdiği bunalım koşullarında, özellikle militarist odakların daha da ağırlaşan tehditleri altında parlamentodan SİA lehinde bir sonuç çıkarmak, oradan da Cumhurbaşkanlığı seçimini sonuçlandırmak için yeni adımlara sıçramak hesabı yapılmaktadır.

Ancak SİA'nın TBMM'nin gündemine gelişi, parlamentodaki ezici burjuva çoğunluğu içinde bile varolan ayrılıkların, çatlakların kolay kolay yamanamayacağını ortaya koyacaktır, hatta şimdiden ortaya koymaya başlamıştır. On-yirmi yıl öncesine kadar dış politikaya ilişkin sorunların meclislerde konuşulması fikrini bile garip karşılayan burjuva parlamento çoğunluğu, şimdi ancak kritik denge hesaplarıyla oluşabilmektedir.

Bu, ulusal ve uluslararası düzeydeki bir dizi nesnel ve toplumsal gelişmenin sonucudur. Dünyada güçler dengesinde barış ve sosyalizm güçleri lehine oluşan köklü değişiklikler, kitlelerin dış politika sorunlarını da içine alan politik aktifliğinin yükselişi, burjuvazi içindeki ayrışmaların çeşitlenip derinleşmesi, parlamentodaki burjuva çoğunluğu içinde de farklılaşma eğilimini körüklemektedir. Öte yandan gericilikle, demokrasi ve sosyalizm güçleri arasında kitleleri kazanmak için süregiden mücadele keskinleştikçe kitlelerin politik yaşamdaki rolü artmakta, böylece kitlelerin bekleyişlerine ve psikolojisine ayak uydurma konusunda burjuva politikacıları arasında daha da sık farklılıklar ortaya çıkmaktadır.

Ama burjuva dünyasındaki bu merkezkaç eğilimlere yol açan aynı nesnel ve toplumsal koşullar, tüm ilerici, demokratik, antiemperyalist akımların işçi sınıfının önderliği altında birbirine daha da yakınlaşması yönünde etkide bulunmaktadır. Başka türlü söylersek antiemperyalist, antitekel, genel demokratik hareketin toplumsal tabanı sürekli genişlemekte ve bu, kaçınılmaz olarak toplumun tüm kurumlarındaki ayrışma sürecine yansımaktadır. İşte bu nedenle, gericiliğin kendi ekseninde en geniş toplumsal güçlerin birliğini oluşturma çabası ne kadar toplumun nesnel gelişme doğrultusunun tersine ise; tüm demokratik, antitekel akımların tek bir akım, tek bir cephe halinde birleştirilmesi de o kadar bu nesnel gelişme doğrultusuyla aynı yöndedir.

Bu hedefe nasıl ulaşılacaktır? Bir yandan işçi sınıfını ve müttefiklerini devrimci bir demokratik iktidara ulaştıracak antiemperyalist antitekel tek bir demokrasi cephesinin temellerini atıp geliştirirken, diğer yandan böylesi bir cephenin etrafında ve onu toplumun yaşamının bütün alanlarına uzanan ayaklarla güçlendirecek en geniş politik ittifak ve anlaşmaları sağlamak nasıl gerçekleşecektir? Demokrasi cephesinin uzun erimli güçlerini oluştururken, öncelikle bir faşist diktatörlüğü önleme ivedi görevi için ve diğer güncel hedefler için bir bölünmez taktik ve geçici de olsa en geniş müttefikleri harekete geçirme esnekliği nasıl gösterilecektir? Bu soruların yanıtları da eylem ve cephe birliğinin çekirdeğini örme yolundaki girişimler güçlendirildikçe, eksiklikleri giderildikçe verilecektir.

ÜÇ MAYIS GÖVDE GÖSTERİSİ ARDINDAN GELENLER

Faşistler, 3 Mayıs'ı "komünizmle mücadele günü" olarak "kutluyorlar". Kutlamalar ilk kez 1977 yılında başlatıldı. Besbelli ki 1 Mayıs'ta kapıldıkları dehşete karşı nasıl bir gövde gösterisine girişeceklerini, hemen 1976'da akıl edemedikleri için. Üstelik 1977'de kutlayacakları başka şeyler de vardı. 1 Mayıs katliamı gibi...

Faşistlerin 1980 3 Mayısları da bir gövde gösterisinden öte anlam taşımıyor pek. Ama neye karşı gövde gösterisi?

3 Mayıs'ta Kayseri'ye, çoktan yaşayan bir ölüye dönmüş Celal Bayarları, her nedense TRT'nin yeniden diriltmeye çalıştığı Kasım Gülekleri ve "hükümeti temsilen" bir takım bakanları neden toplamaya çalıştıkları çok açık. Hele de mitingin MİSK mitingi olarak lanse edilmeye çalışıldığı düşünülürse... MİSK'in onca adamı bir araya getirecek gücü mü var?

Bu, bütün gericilerin ve faşistlerin Türkiye işçi sınıfından, onun sendikal örgütü DİSK'ten ve daha da önemlisi 30 Nisanlardan, 1 Mayıslardan korkusunun bir karşı gösterisidir. Böylece 1 Mayıs öncesinde başlatılan baskı ve terör dalgası 3 Mayıs'ta bir faşist gövde gösterisiyle tamamlanmak istenmiştir.

Ama olay sadece bundan ibaret değildir. Bu, faşist hareketin başı tarafından 3 Mayıs'ta hedef gösterilen kişilerden biri olan CHP Kayseri İl Başkanı'nın geçtiğimiz hafta içinde faşist çetelerce katledilmesiyle daha açık ortaya çıkmıştır.

CHP'NİN İKİ İL BAŞKANI PEŞPEŞE KATLEDİLDİ

FAŞİZM BÜTÜN DEMOKRATLARIN DÜŞMANIDIR

CHP'nin Adana ve Kayseri İl Başkanları geçtiğimiz iki hafta içinde faşist çetelerin suikastları sonucunda peşpeşe katledildi. Adana İl Başkanı Ahmet Albay'dan sonra Kayseri İl Başkanı Mustafa Kulkuloğlu da yine faşistlerce öldürüldü.

CHP'nin orta kademe yöneticilerini hedef alan bu politik cinayetlerin, rastlantı eseri birbirini izlemediği, bilinçli bir planın parçaları olduğu artık açıkça ortadadır. Faşist odaklar, CHP yönetiminin tekellerle ve gericilikle uzlaşmada itildiği bugünkü en geri noktada, CHP tabanındaki işçi ve emekçi kitleleri sindirmek, Ecevit yönetimi tarafından terkedildikleri yalnızlık içinde onları teslim almak için bir saldırıya geçmişlerdir. Faşizmin, yalnız bilimsel sosyalistlerin, devrimcilerin değil, tüm demokratların ve yurtseverlerin can düşmanı olduğu bir kere daha, ama acı biçimde kanıtlanmaktadır.

Ecevit'in CHP yönetiminin bu cinayetlere karşı aldığı tutum ise CHP içindeki demokratlar ve yurtseverler açısından utanç vericidir. Ecevit ve yardımcıları, faşist cinayetler karşısında nerdeyse CHP tabanını yatıştırmaya, onun faşist çetelere karşı biriken öfkesini yumuşatmaya çalışmaktadırlar.

Ordu Milletvekili Ertuğrul Günay'ın geçtiğimiz hafta CHP grubunda yaptığı bir konuşmayla sert biçimde karşı çıktığı bu tutum, sağ, uzlaşmacı bir politikanın ulaşabileceği en son teslimiyetçi aşamayı vurgulamaktadır. CHP tabanı, böyle bir politikanın kendisi için bir kader olmadığını, artık çok iyi kavramaya başlamıştır.

Adana'da vurulan ve Ankara'da tedavi edilirken ölen CHP Adana İl Başkanı Ahmet Albay'ın cenaze töreninde eşi Neriman Albay

YÜRÜYÜŞ FOTOĞRAF ÖDÜLÜ

Görsel Sanatçılar Derneği'nin geleneksel 1 Mayıs Sergisine bu yıl, Yürüyüş fotoğraf dalında bir özel ödül koydu. Yürüyüş ödülünü kazanan genç sanatçı İrfan Seyrek, aynı zamanda Görsel Sanatçılar Derneği'nin ve İFSAK'ın ödülünü kazandı.

İngilizce öğretmeni olan İrfan Seyrek, bugüne kadar çeşitli fotoğraf sergilerine katılmış, dia gösterileri düzenlemiş.

Seyrek, Yürüyüş'ün sorusu üzerine fotoğraf sanatı konusundaki görüşlerini şöyle özetledi:

"Herşeyden önce ülkemizin çelişkilerine göre düşünecek olursak, fotoğraf sanatının, içinde yaşadığımız toplumu daha iyi tanımaya ve tanıtmaya yarayan önemli bir araç olduğunu anlarız. Fotoğraf sanatı, toplumun farklı kesimlerinde yaşayan kişileri birbirlerine anlatmakta, böylece içinde bulundukları yaşam biçimlerini daha iyi değerlendirmelerini sağlamaktadır. Tekniğe ve çeşitli gereçlere bağlı olması açısından ve bu gereçlerin dış ülkelerden getirilmesi yüzünden fotoğrafçılık yurdumuzda pahalı bir uğraş durumuna gelmiş ve genellikle belirli bir kesimin elinde hobi olarak kalmıştır. Fakat, tüm engellere karşın, son yıllarda, ülkemizde fotoğraf sanatı, diğer görsel sanatların yanında, toplumsal amaca yönelik olarak, genç yeteneklerin ve bilinçli ustalarının çabalarıyla umutlu adımlarla ilerlemektedir. Bu konuda GSD ve İFSAK'ın sürekli destekleri önemli bir katkı olmaktadır.

"YÜRÜYÜŞ Dergisinin de, tüm baskılara karşın toplumcu sanat yolunda desteklerini esirgememesi, sanatçılar için bir kıvanç kaynağıdır. Çeşitli derneklerin de aynı tutumu benimseyerek devrimci anlayışı bütünleştirici yönde çalışmalar yapmaları içinde bulunduğumuz ortamda çok anlamlı olacaktır. YÜRÜYÜŞ ödülü benim için, ilerki çalışmalarımda büyük katkısı olacak bir manevi değerdir."

NOT...

BASINDAKİ YOL AYRIMI

Çok değil, bundan birkaç yıl önce, "Duydun mu? Milliyet gazetesi satılıyormuş" şeklindeki sokak gazetesinin fiskos'ları bu gazetenin merkezine gittiğinde şu yanıt veriliyordu:

"- Evet satılık! 1 lira!"

Çok değil, pek yakın bir geçmiş olan o zaman, gazeteler 1 lira, Milliyet gazetesinin Genel Yayın Müdürü ve başyazarı da Abdi İpekçi idi. "1 lirayı veren gazeteyi bayiden alabilir" diyenlerin ve gülümseyenlerin başında da bizzat Abdi İpekçi geliyordu...

"- Kim alıyormuş Milliyet'i?" diye sorulduğunda verilen yanıt,

"- Çukurova Holding" idi.

Ve o Milliyet, Abdi İpekçi'nin katledildiği 1 Şubat 1979 gününden iki hafta önce Hürriyet gazetesindeki sütununda Metin Toker tarafından "CHP'nin son yandaşı" ilan edilen gazeteydi ve tabii o gazetenin herşeyi olan Abdi İpekçi idi "son yandaş" olan...

Ve bilindiği gibi "son yandaş" engeli kanla iptal edildi. Katilini bulana 5 milyon bastıracağını ilan eden Babıali tröstleri, idam hükmü yemiş firari konusunda şimdi derin ve terbiyeli bir suskunluk içerisindedirler!...

Bakın o zaman, 6 Şubat 1979 gün ve 200'ncü sayısında ne demişiz YÜRÜYÜŞ'ün:

"- CHP'ye liberal yol gösteriCiliğine yönelen Milliyet yayın politikası, AP ve MHP'yi açıktan karşıya almamakla birlikte görünürde bir ılımlılığı yansıtmağa çalışıyordu. Şimdi bu alana karşı yönelen bir cinayet tezgahı, büyük sermaye ve arkasındaki yerli yabancı güçlerin sıkıyönetim koridorunda, basında arzuladıkları ve gerçekleştirmeye çalıştıkları modeli ele vermektedir.

İran olaylarıyla bölgede daha da önemli bir öneme oturan Türkiye'de, emperyalizm ve yerli işbirlikçilerinin liberal-kapitalist eğilime de tahammülü yok.

Bu da gösteriyor ki, burjuvazi basında yelpaze görmek istemiyor. Görmek istediği kayıtsız-koşulsuz bir kabaro, ökçe..."

Evet o gün tekellerin, basında da çizdiği kanlı virajı, böyle bir yol ayrımını vurgulayarak işaretliyorduk.

Liberal demokrat felsefesi içinde özgürlükçü, serbest tartışma yanlısı Abdi İpekçi, bunun faturasını kanıyla öderken, misyonunun mürekkebi kanında kurutuluyordu...

Sonra ne oldu?

Çukurova Holding değil de, Koç Holding uzantıları oldu. Koç'un Tahtakale uzantılarından biri aldı Milliyet'in önemli payını. Koç'un üç şube müdürü çöreklendi gazeteye. Sırtı sahneye dönük koltuğa da yerli-yabancı tekel mantığı oturtuldu.

* * *

Basında ilginç ve önemli gelişmeler oluyor. Bir yol ayrımı giderek keskinlik kazanıyor. Milliyet gazetesinin Abdi İpekçi'den sonraki başyazarı Ali Gevgilili, 4 Mayıs 1980 günü, gazetesine ve basın mesleğine veda ederken bakın bu yol ayrımını nasıl anlatıyor:

"- Burada yol ayrımı kesin, tarihsel görev büyük, sorumluluk alabildiğine derin!

Şimdi Türkiye üstüne sezen, duyan, kaygılanan herkese onun gereklerini yapmak düşüyor.

Bütün karanlıkların, er ya da geç delindiği ve güneşin yine doğduğu ise o ölçüde gerçek."

Ali Gevgilili'nin Milliyet'ten uzaklaştırılışı rastgele bir olay olmasa gerektir.

Gevgilili, 3 ve 4 Mayıs günleri yazdığı birbirini tamamlayan veda yazılarında liberal-demokrat görüşün "uzlaşmaz iki ana eğilim üstünde artık kesin seçimler yapmakla yükümlü" olduğunu vurgulayarak ayrılmıştır.

Geniş anlamda "demokrasi" ve "anayasa" dediği için uzaklaştırılmıştır Gevgilili. O geniş anlamın içinde, İndira Gandi'yi alkışlamasının da rolü olmuştur elbette. Bir başyazısında "Ne İran, ne Afganistan" deyip Hindistan'da demokrasinin zaferiyle taç'lanan İndira Gandi olayını ön plana çıkaran Gevgilili'ye Hürriyet'in açtığı bombardımanın payı, elbette o geniş anlam içinde yerini almış olmalıdır.

* * *

Kemente taktıkları bir yerliyi atlarının yedeğinde *yerlerde sürükleyen Amerikan kovboylarının* çığlıklarıdır duyulan adeta... Holdinglerin, Tahtakale kanunsuzlarının, uluslararası para ve silah şebekelerinin, politik kısrakların tepesinde ortalığı toz duman etmelerıdir görünen.

Enflasyon, terör, pahalılık, işsizlik diye patlamaktadır silahlar. Anayasayı bir saman yığını haline getirip, ucu alevli oklarla yangına verme talimleridir yapılan.

Ve bu arada, 12 Mart döneminde ABD'nin İstanbul Konsolosluğundaki temrinli ajanlar bugün Ankara'daki Büyükelçilik kadrolarına atanmaktadır.

* * *

Basında önemli gelişmeler gözleniyor.

Emperyalizm ve işbirlikçisi tekeller Türkiye'yi tek gündemli hale getirmeğe çalışıyorlar, büyük ve vahşi adımlar atıyorlar. Liberal-demokrat kafaya bile tahammül yok.

Basında ilginç ve önemli infazlar yapılıyor; daha da yapılacağa benziyor.

Ne var ki, fis-kos denen amansız yayın da tiraj kazanıyor. Hani o vahşet saltanatlarına musallat olan fis-kos adlı gazete.

Gevgilili'nin sözleri, suskun ve kararsız bir yığın liberal-demokrat bilim adamı, düşünür, yazar-çizer, sanatçı herkese bir şeyler anlatmalıdır: "Uzlaşmaz iki ana eğilim üstünde artık kesin seçimler yapmakla yükümlüdür" herkes...

Ya demokrasi, ya faşizm!..

Tarih ve güneş birinciye gülmüştür hep...

Ferhat Gün

Demokrasi Güçleri Haykırıyor·

ANAYASANIN İLGASINA HAYIR!

Emperyalizmin yardakçısı tekelci sermaye ve onların iktidarı, 12 Mart faşizminin karanlığında iğdiş edilen 1961 Anayasasını daha da geriye götürmeye, bir başka deyişle alenen ve resmen Anayasayı "ilga" etmeye elbirliğiyle girişti. Bu niyet ve girişimler; zaten kısıtlı olan demokratik hak ve özgürlüklerin, 1 Mayıs öncesi ve sonrasında yürütülen baskı ve saldırılarla, yasadışı uygulamalar ve devlet terörüyle, basın üzerinde estirilen fütursuz "sansür" kararlarıyla her gün bir kez daha çiğnendiği bir dönemde gündeme getirilmektedir. YÜRÜYÜŞ, demokrasiden ve bağımsızlıktan yana bütün güçlerin, insan haklarına ve özgürlüklere saygılı bütün kurum, kuruluş ve kişilerin, bu son derecede ciddi saldırı ve tehdit karşısında güçlerini birleştirmesi gerektiği inancıyla sayfalarını tüm ilerici, demokrat, yurtseverlere açtı. Evet, görüyoruz ve inanıyoruz ki, işçi sınıfı ve demokrasi güçleri, faşizmin, emperyalizmin, sömürünün karşısında yalnız değildirler. Onlar, ortak düşmana karşı ortak bir bayrağın altında, demokrasi cephesinde birleşmektedirler. Ve artık bilinmektedir ki, sessiz ve yalnız kalmak, kurtuluş değildir. Kurtuluşun yolu "birlik"ten ve "cephe"den geçiyor.

"ANAYASAYI İLGA ÇABALARINA KARŞI ÇIKMAK HER DEMOKRATIN, HER YURTSEVERİN GÖREVİDİR"

Orhan Apaydın
İstanbul Barosu Başkanı

Anayasamızda antidemokratik yönde değişiklik yapma isteklerinin kaynaklandığı çevrelerle, 12 Mart döneminde gerçekleştirilen değişikliklerin kaynaklandığı çevreler aynıdır. Şimdi amaç değişiklik değil, Anayasanın ortadan kaldırılmasıdır. TCK'nun 146. maddesindeki bir deyimle "ilga"dır.

Gerçekten Anayasanın 9. maddesi "devlet şeklinin cumhuriyet olduğu hakkındaki Anayasa hükmü değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez" ilkesini koymuştur. Bu yasağın sadece devlet başkanlığı bir hanedana bırakılamayacağı anlamında kabulü yanlıştır. Değiştirilemeyecek olan Anayasanın 2. maddesinde nitelikleri belirli Cumhuriyet rejimidir. Cumhuriyetin "insan haklarına dayanan milli, demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti" olma niteliği, TCK'nun 146. maddesinde yazılı ve açıç oluşturan 'zorlama' dışında değiştirilemeyecektir.

Tarabya Otelinde düzenlenen sözde bilimsel seminerde ortaya atılan değişiklik özlemleri Cumhuriyet'in bu vazgeçilmez niteliklerini yıkmaya yöneliktir. Şöyle ki;

a. Yargı organının bağımsızlığına karşı çıkılmakta ve Anayasa bu yolda değiştirilmek istenmektedir. Oysa yargının bağımsızlığını kaldırmak hukuk devletini işlemez hale getirmek demektir.

b. Hukuk devletinde gerek yürütme, gerek yargı, gerek yasama organlarının yasalara ve Anayasaya uygun davranmaları, bağımsız yargı organının denetimi ile güvence altına alınmıştır. Bu denetimin kalkması hukuk devleti yerine, keyfi idare anlamındaki polis devletinin işlemesine yol açar.

Değişiklik istekleri arasında Anayasa Mahkemesini karar veremez duruma getirmek ve yürütmenin Danıştay denetimi dışında bırakılması da vardır. Anayasanın bu yolda değiştirilmesi durumunda Türkiye'de ne hukuk devleti, ne de insan haklarına saygı kalır.

Açıkladığımız nedenlerle antidemokratik yönde Anayasa değişikliği isteklerini özde Anayasayı ortadan kaldırma, yasal deyimiyle "ilga" olarak niteliyoruz.

Bugün demokrasiyi savunanlar için Anayasa değişikliği sadece 12 Mart döneminde getirilen antidemokratik değişikliklerin kaldırılması ve 1961 metnine dönülmesi yönünde söz konusu olabilir. Bunun dışında kalan, Anayasayı ortadan kaldırma çabalarının karşısında yer almak ve bir çizgide birleşerek mücadele etmek demokrasiden yana, halkını ve yurdunu seven herkes ve her kuruluş için kaçınılmaz bir görev oluşturur.

TÜRKİYE EMEKÇİ PARTİSİ KAPATILDI

Anayasa Mahkemesi; parti kapatma kararı vereceğine Siyasal Partiler Kanunu'nun Anayasaya aykırılığını saptamalıdır.

Hakkında açılan kapatma davası bir süredir Anayasa Mahkemesi'nde devam eden Türkiye Emekçi Partisi, Mahkeme'nin 8 Mayıs tarihli bir kararıyla kapatıldı.

Anayasa Mahkemesi'nin bu kararı ülkenin politik yaşamını bütünüyle geri götürmek; bu amaçla Anayasa'yı da büsbütün antidemokratik bir çizgiye oturtmak girişimleriyle aynı yöndedir. Anayasa Mahkemesi bu kararıyla kendi varlık nedenine temelden karşıt yasa hükümlerini onaylamış olmaktadır. Antidemokratik yasa hükümlerine dayanılarak verilen bir karar ne kadar yasal görünürse görünsün antidemokratik olmaktan kurtulamayacaktır. YÜRÜYÜŞ; demokratik örgütlenme ve düşünme özgürlüğüne yönelen tehditlerin yeni bir halkasını oluşturan bu karara karşı çıkmayı bir demokratlık görevi saymaktadır.

TEP'in kapatılması üzerine geçtiğimiz Cuma günü basına bir demeç veren TİP Basın Bürosu Sekreteri Gündüz Mutluay şöyle demiştir:

"TEP'in programındaki bir cümle nedeniyle kapatılması cinayet şebekesi faşist Hareket Partisinin devlet kadrolarını işgalini ve cinayetleri hızlandırdığı bir döneme rastlamıştır. En üst yöneticilerine kadar bütün kadroları cinayet sanığı olan Milliyetçi Hareket, iktidarın koruyuculuğu altında ve her türlü kovuşturmanın dışında kalabilmektedir.

"12 Mart döneminde başlatılan sosyalist parti kapatma yolunun yeniden açılması, demokratik yaşamı ciddi bir tehlike altına sokmaktadır. Yasal görünüm altında yeni antidemokratik gelişmeleri başlatma tehlikesini taşımaktadır."

"BASININ VE TÜM DEMOKRATİK GÜÇLERİN BİRLEŞMESİ TARİHSEL BİR GÖREVDİR"

Oktay Kurtböke
TGS Genel Başkanı

Anayasa değişikliği istekleri 1961 Anayasası'nın yürürlüğe girdiği tarihlerden başlayan gerici bir hareketten kaynaklanır. 1961 Anayasası'nın öngördüğü çoğulcu demokratik düzen, hakim ekonomik ve sosyal güçlerin çıkarlarını tehlikeye düşürmüştür. Özellikle emekçi sınıflara tanınan ekonomik ve sosyal haklar, yürütme ve yasama organlarının, yasalara ve Anayasa'ya uygun işlem ve davranışlarda bulunmaları zorunluluğunun, bağımsız yargının denetime bağlanması, düşünce özgürlüğü, ezilen ve sömürülen kitlelerin çıkarlarına dönük olarak bilinçlenmelerine yol açmış ve devlet yönetimini etkilemeye yöneltmiştir. Bu durum, çıkarları, kurulu düzenin sürmesine bağlı olan çevreleri korkuya düşürmüştür. 1961 Anayasasına düşmanlık ve karşı hareketler, anayasal düzenin getirdiği bu ortamdan kaynaklanmaktadır. Başta Adalet Partisi olmak üzere sağcı partiler, 1965 Genel Seçimlerinden sonra, Anayasayı, antidemokratik yönde değiştirme isteklerini açıkça ortaya atmışlardır. 12 Mart rejiminde Anayasa, bu istekler doğrultusunda, parlamento üzerinde baskı uygulanarak bir ölçüde değiştirilmiştir.

1975'de başlayan ekonomik bunalım, yürürlükteki ekonomik ve sosyal sistemi işleyemez duruma getirmiştir. Bu sistemin, zor yöntemleri kullanılarak ayakta tutulması çabaları, örgütlü terör eylemlerini hızlandırmış ve bu kez anayasa değişikliği, demokratik hukuk düzeninin tümden kaldırılması hareketiyle birleşmiştir. Bugünkü anayasa değişikliği özünde, anayasanın ilgası anlamını taşımaktadır. Çünkü "insan haklarına dayanan demokratik, sosyal bir hukuk devleti" olarak Anayasa'nın 2. maddesinde öngörülen Cumhuriyet'in nitelikleri ortadan kaldırılmak istenmektedir. Cumhuriyet'in bu nitelikleri kaldırıldığı takdirde ise Anayasa değiştirilmiş değil, ilga edilmiş olur. Anayasa'nın ilgası yetkisi ise devletin hiçbir organına tanınmamıştır. Anayasa değişikliği altında ortaya çıkan girişimlerin, 1961 Anayasası'nın özüyle birlikte ilgaya yönelmesi karşısında, başta basın olmak üzere tüm demokratik güçlerin birleşmeleri, kuşkusuz ki tarihsel bir görevdir.

"ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ LÜKS OTELLERDE TİSK VE TÜSİAD'CILARLA TEZGAHLANMAKTADIR"

Ahmet Yıldız
HALKEVLERİ Genel Başkanı ve Tabii Senatör

Anayasanın dıştan ısmarlandığı belli olan bir çerçeveye ve demokrasinin de onların öğütlediği bir modele sokulması ile, açılmak istenen yeni dönemi oluşturmaya uğraşanların, anayasa yönelik girişimleri, amaçlarını da açıkça ortaya koymaktadır.

Sıkıyönetimlerden de daha baskıcı bir yönetim istemenin amacı nedir?

Anarşinin ve bölücülüğün en kötü örneklerini veren, dışa bağımlılığı alabildiğine pekiştiren, ülkeyi sömürücü yabancı anamala "ardına değin" açmakla övünen, paramızı pula çeviren, yaşamı dayanılmazlaştıran ve bu korkunç gidişe karşı çıkanları ezmek için "süt analığı" yaptığı faşist militanların arkalarını sıvazlayıp duran iktidarın, yaşadığımız çok yönlü bunalım ortamında, Anayasa değişikliğini gündeme getirmesindeki art niyet, tüm çirkinliği ile sırıtmaktadır.

1971-72 "Anayasa çiğnemelerini" tezgahlayan Tarabya Oteli toplantıları, TİSK ve TÜSİAD'çı büyüklerimizce (!) daha da pervasızca düzenlenmektedir bugün.

TRT'yi eski VC Radyosu gibi kullanan, yasaları herkese eşit olarak uygulamayan, Anayasayı bir yana iten, bir siyasal görüşü (çağ dışı olmasına karşın) baş tacı edip öbürüne düşmanlığı açıkça belirten, bir yanı yüreklendirirken karşıtlarını meşru savunmaya zorlayanların "bu Anayasa ile devlet yönetilemez" demeleri, kendi açılarından tutarlıdır. Özerk kurumlar, bağımsız yargı, örgütlü toplumsal güçler ve çağcıl gelişmeler karşısında, bu Anayasa ile devleti yönetmek için, temel koşul, devlet adamı olabilmektir, olmayanlar elbette devleti yönetemezler.

Kapitalizmden sosyalizme geçişin alabildiğine hızlandığı bir aşamada, dışa bağımlı kapitalizmi "alaturka faşizm"e dönüştürüp yaşatmak için arkalarını dış güçlere dayamalarının "uyku kaçırtır" çekincelerini kazasız belasız aşabilmemiz en içten dileğimdir.

"TOPLUMUN DEMOKRATİK MUHALEFETİ SUSTURULAMAZ!"

Hasan Belovacıklı
CHP Gençlik Kolları Başkanı

Çarpık kapitalist sömürü düzeninde sömürü payını artırmak isteyen yerli ve yabancı büyük sermaye güçleri, emekçi kitlelerce istenen düzen değişikliği eğilim ve eylemlerini bastırmak, sömürü düzenlerini yaşatmak için Anayasa değişikliği istiyorlar.

Çağımızın gereklerine uygun olarak ekonomik ve toplumsal yapıdaki gelişmeyi bastırmak isteyenler Anayasasının demokratik hak ve özgürlüklerine yönelik değişiklik istiyorlar.

Çağımızda, demokratik hak ve özgürlüklerin gelişmesi, gerçeklik kazanması ve yaygınlaşması üretim biçimini ve ilişkilerini etkileyici bir özellik taşımaktadır. Bu yöndeki gelişme hayatın her alanında, ekonomide, toplumsal ve siyasal yapıda emekçi kitleler yararına oluşumlar yaratmaktadır. Bu yapıların içinde demokratikleşme, çağın gerisinde kalan ekonomik, toplumsal ve siyasal yapıları tehdit edici boyutlar kazanmış, önemli gedikler açmıştır. Bu alanlardaki demokratikleşme emperyalizmin, sömürünün ve tekellerin karşısına ekonomik ve demokratik hakları için mücadele veren işçi sınıfını, örgütlü emekçileri çıkarmıştır. Demokratik halk iktidarını hedef alan siyasal mücadeleler ileri ve yeni boyutlar kazanmaya başlamıştır.

Anayasa değişikliği isteminde bulunan ve bugün içinde bulunduğumuz koşullarda anayasa değişikliği önerisini getirenler halkımızın uyanıklığı ve bilinçlenmesi karşısında telaşa kapılan sömürü güçleridir ve onların sözcüleridir. Anayasamızın demokratik hak ve özgürlüklere dayanan özü, toplumumuzun ürünüdür. Ekonomik, toplumsal ve siyasal gelişmenin bir sonucudur. Buna karşın, toplumun demokratik muhalefetini dağıtarak, susturarak anayasa değişikliği yapılamaz. Bu koşullarda, böyle yöntemlerle anayasa değişikliği yapmak isteyenler anayasal suç işlemiş sayılırlar.

Bu ülkeyi yönetmek için anayasa değişikliğini gerekli sayanlar, ülkemizin ekonomik, toplumsal ve siyasal sorunlarını anayasa değiştirmede arayanlar, bilsinler ki, bu ülke böyle yönetilemez.

"ANAYASA SUİKASTÇILARINA ELBİRLİĞİ İÇİNDE KARŞI ÇIKMALIYIZ"

Uğur Mumcu
Gazeteci-Yazar

Anayasa değişikliği, ekonomik çıkmazı otoriter rejimlerle gizlemeye çalışan çevrelerin son hünerlerinden biridir.

Türkiye'de kapitalist kalkınma yolu iflas etmiş; siyasal ve ekonomik kurumlar birer birer çürümüş ve çökmüştür. Bütün bunlara bir de bölgedeki siyasal gelişmeleri eklerseniz, ne istedikleri ve ne istemedikleri daha açık biçimde ortaya çıkmaktadır.

Kapitalizm iflas etmiş; devleti yönetenler, sosyal sınıf, siyasal parti ve kişi olarak, artık devleti yönetemez hale düşmüşlerdir. Anayasa değişikliği çabaları, bu iflasın göstergelerinden biridir.

Emekçi sınıf ve tabakalarla bunların temsilcileri sendikalar, siyasal partiler ve meslek odalarının bu anayasa suikastçılarına karşı elbirliği içinde karşı çıkmaları gerekiyor.

DEMOKRASİ, BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ ve YÜRÜYÜŞ...

AÇILAN, SONUÇLANAN, SÜREN BİR ÇOK SORUŞTURMA, KOVUŞTURMA...

"DERGİNİN YASAKLANIP YASAKLANMADIĞINI TETKİK..." GEREKÇESİYLE BLOKE EDİLEN POSTA ÇEKİNDEKİ PARALAR...

SON 10 HAFTADA, 5 SAYI HAKKINDA TOPLATMA KARARI.

1 MAYIS ÖNCESİNDE YOĞUNLAŞTIRILAN TEHDİT ORTAMINDA, DERGİNİN BASIMININ YAPILDIĞI MATBAALARA BASKILAR. 1 MAYIS'A İLİŞKİN YAZILARIN YER ALDIĞI YÜRÜYÜŞ'LERİN BASIMININ ÖNLENMESİ... YANİ, "SEN SUÇ İŞLEYECEKSİN" DİYEREK SUÇSUZ BİR İNSANI ÖZGÜRLÜĞÜNDEN ALIKOYMA İLE EŞANLAMLI YASADIŞI UYGULAMALAR!

BÜTÜN BUNLARIN, ANAYASANIN DEĞİŞTİRİLMESİ, DEMOKRATİK HAKLARIN, ÖZGÜRLÜKLERİN TÜMÜYLE ORTADAN KALDIRILMASI NİYET VE GİRİŞİMLERİYLE, AYNI GÜNLERE DENK DÜŞMESİ ELBETTE RASLANTI DEĞİL.

DERGİMİZ, ÜZERİNDE AĞIR BASKILAR UYGULANAN YAYIN ORGANLARINDAN YALNIZCA BİRİ. DOLAYLI DOLAYSIZ BASKILAR, YASADIŞI UYGULAMALAR, GENELDE TÜM BASIN, DAHA DA GENELDE DEMOKRATİK YAŞAM AÇISINDAN ARTIK ELLE TUTULUR, GÖZLE GÖRÜLÜR BİR TEHLİKE. BU TEHLİKENİN KARŞISINA BASIN OLARAK, DEMOKRASİYE İNANAN GÜÇLER OLARAK, AYDINLAR, SANATÇILAR, İLERİCİLER, YURTSEVERLER OLARAK ÇIKMAZ, SESİMİZİ YÜKSELTMEZSEK PAYIMIZA YALNIZCA UTANCIN ZİLLETİ DEĞİL, FAŞİZMİN KABA ÖKÇESİ DE ER YA DA GEÇ DÜŞECEKTİR. EVET, BİR YOL AYRIMINDAYIZ: YA DEMOKRASİYİ İŞLERLİĞE KAVUŞTURACAĞIZ, YA DA EMPERYALİZMİN VE FAŞİZMİN SULTASINDA YOK OLACAĞIZ.

"EMEKÇİ HALKIN VE AYDINLARIN SOLUĞUNU KESEMEYECEKLERDİR"

Yılmaz Gümüşbaş
TGS Ankara Şube Başkanı

Bugün Türkiye'de tartışılan anayasa değişikliği, bu değişikliği yapmak isteyenlerin kafa yapılarına uygun olarak bir geriye dönüşün sağlanması, kazanılmış bir takım temel hak ve özgürlüklerin ortadan kaldırılması doğrultusunda yapılmak istenmektedir. Daha yıllarca önce 1961 Anayasasının "Türk halkı için bir lüks" olduğunu söyleyenler, o günlerde yaptıkları değişiklik ve kısıtlamaları yeterli görmemiş olacaklar ki, şimdi de geride kalanları ortadan kaldırmanın çabasına girmişlerdir.

Kanlı iktidarlarıyla, iç ve dış destekli sermaye fedaileriyle emekçi halkın ve aydınların soluğunu kesemeyen ve kesemeyeceklerini görenler, getirmek istedikleri yeni anayasa, yasa değişiklikleri ve yasalarla kendilerine tutunacak yeni dallar aramaktadırlar.

Şimdiye kadar olduğu gibi bundan böyle de, tuttukları her dal ellerinde kalacak, attıkları her yeni adım onları biraz daha içinde boğulacakları bataklığa götürecektir.

Sokağa çıkma yasağı yokken, "sokağa çıktıkları" için binlerce yurttaş, 1 Mayıs hakkına sahip çıkarak direndiği için binlerce işçi ve emekçi, bu arada sendika liderleri gözaltına alındılar veya tutuklandılar. Bütün bunlar 1 Mayıs odağından görünenler.

Biz basın olarak, emekçi halk hareketimize karşı sorumluluğumuzun ve görevlerimizin bilincinde olmalıyız. Hiçbir yasal dayanağı olmadan, keyfi nitelikte uygulamalara, baskıya, zorbalıkla benimsettirilmek istenen "sansüre" karşı mücadelemiz ve dayanışmamızı güçlendirmeliyiz. İktidarın, basının ilerici kanadını yoketmeye dönük ekonomik saldırılarının yanı sıra demokrasiyi yoketmeyi amaçlayan genel gerici saldırganlığa karşı da dirençli olmak gerektiğini biliyoruz. Demokrasi güçleri; elbirliği ile yaşayacağımız süreçleri aydınlığa dönüştürebilirler ve dönüştürecekler. Bunda basının da payı olmalıdır ve olacaktır.

"FAŞİZM: BİZLERİ TEK TEK KISTIRIP YOKETMEK İSTİYOR. BUNA MEYDAN VERMEMELİYİZ!"

Ataol Behramoğlu
TYS Genel Sekreteri

Ülkeyi yönetemez duruma gelmiş olan egemen sınıflar (tekelci burjuvazi, emperyalizmin ülkemizdeki her çeşit yardakçıları) özellikle anayasada yer alan ve burjuva demokrasisinin koşullarını oluşturan ilkelerden de tedirginlik duymaktadırlar. Amaçları oligarşik diktanın önkoşullarını, "yasal" dayanaklarını yaratmaktır. Anayasa değişikliği yaygaralarının anlamı budur.

Sinema alanında zaten boğucu bir sansür yürürlüktedir. Ceza yasasındaki antidemokratik hükümler, düşünce ve yaratma özgürlüğünün cellatları olarak varlıklarını sürdürmektedirler. Sıkıyönetimin ilerici basına yönelik uygulamaları da ortadadır. Ülkemizde "demokrasi" ve onun önkoşullarından biri olan (basın özgürlüğü de içinde olmak üzere) düşünme ve yaratma özgürlükleri bu durumdayken anayasa değişikliği yönünde girişimler, belirttiğim gibi, bir adım daha atarak oligarşik diktanın "yasal" dayanaklarını tümüyle oluşturma amacını taşımaktadır.

Bize, yazar ve sanatçılara düşen görevler, sözcüğün tam anlamıyla "kanımızın son damlasına kadar" bu türden girişimlere karşı mücadele etmek; küçük çıkarları, bireycilikleri, - pek çok yazar ve sanatçıda ne yazık ki gözlediğimiz - küçük burjuva kariyerist tutkuları ve her şeyden önce de örgüt dışında kalma, kendi dar dünyasına kapanıp kalma durumunu artık geride bırakmaktır. Bir çok kez belirttik, yineleyelim: Meslek örgütlerimize sahip çıkmalıyız. Faşizmin hedefi, bizleri bölmek, tek tek kıstırıp yoketmektir. Yazarlar ve sanatçılar olarak örgütlerimizi elbirliğiyle güçlendirmeliyiz, daha büyük birimlere doğru örgütlemeliyiz. Bu alanda, tanınmış yazarlara ve sanatçılara, ünlü adlara çok görev düşüyor. Her biri kendi alanında, kendi meslek örgütüne omuz vermeli, güç katmalıdır. Faşizmi ve oligarşik dikta heveslerini ancak böylece, elbirliğiyle, meslek örgütlerimizi güçlendirerek, bireyci tutum ve duygulardan arınarak, özveriyle, çalışkanlıkla, işçi sınıfı hareketinin bir parçası olan meslek örgütlerimiz içindeki örgütlü gücümüzle, dayanışma, birlik olma bilincimizle yok edebiliriz.

"BİR TEK KİŞİ BİLE DEMOKRASİ CEPHESİ DIŞINDA KALMAMALI"

Yılmaz Onay
İşçi Kültür Derneği Genel Başkanı

Artık yalanlarıyla dolanlarıyla da, coplarıyla kurşunlarıyla da daha uzun süre, ülkemizin, emekçi halkımızın başına bela olmayı sürdüremeyeceklerini görüyorlar, gördüler. Vatan düşmanı, demokrasi düşmanı, halk düşmanı tekeller, burjuvazinin egemenliği sallandıkça; son çırpınışlarla bir yandan daha çılgınca teröre başvuruyor, diğer yandan demokratik hak ve özgürlüklerin son kalıntılarını da kağıtlardan bile silmeye çalışıyorlar. İşlerine gelmeyen anayasa maddeleri dahil.

Böyle dönemlerde en büyük tehlike' "alışmak" akıl almaz cinayetler furyasına, zamların akıl almaz pervasızlığına, vatanın, halkın haraç-mezat satılışına ve bunları sürdürebilmek için ölçüsü biçisi kalmayan baskılara, yasaklara ve sırıtkan yüzsüz burjuva politika utanmazlıklarına bir bir "alışır" olmak. Tekellerin ve onların sadık uşaklarının bir güvencesi de işte bu "alışılma" hesabı.

Bu hesapları da tutmayacak. Anayasanın tekrar geriletilmesinde de tutmayacak. Ne var ki, unutmayalım: yalnız kalan, yalnızlığı seçen, giderek "alışmaya daalışır", hem de bilmeden. Oysa ancak örgütlü güç ve eylem birliği içinde yerini alan, yılgınlıktan kurtarır kendini, örgütlülüğün, demokrasi cephesinin gücünü tanıtır; ve kendi gücünü tanır o cephe içinde.

Kültür adamları, sanat adamları, kültür örgütleri, sanat örgütleri bu alanda yalnız kendileri mücadeleye katılmakla kalmayıp, katılması gereken bir tek kişinin bile cephe dışında kalmayacağı genişlikte mücadeleye "katmak" için de ellerindeki bir çok olanağı seferber etmekle yükümlüdürler. Gün bugündür. Bu olanaklar elimizde. Bu görev de sırtımızda. Tüm onuruyla,

"YAŞADIĞIMIZ SÜREÇLERİ ELBİRLİĞİ İLE AYDINLIĞA DÖNÜŞTÜREBİLİRİZ"

Ali Kar
GERÇEK Gazetesi Sahibi

Tekeller ve gerici siyasi kompozisyon Türkiye'yi karanlık bir noktaya sürüklüyor. Despot bir yönetim, yetmedi bir polis devleti, o da yetmedi bir faşist diktatörlük... İşte hesapları bu süreci işletme yönünde geliştirmektedirler.

Bunun göstergeleri fazlasıyla var, giderek çoğalıyor. Anayasa'yı değiştirmek ve en temel özgürlükleri bile kullanılamaz hale getirmek için başvurulan tertiplere, emekçi halk hareketini yıldırmayı ve sindirmeyi amaçlayan provokasyonlar ve keyfi baskılar eşlik ediyor. Cinayet, zulüm ve işkence iktidarın hem sonucu, hem de varoluş nedeni haline geldi.

Bu baskı ve uygulamaları basın da en yalın biçimiyle yaşıyor. 1 Mayıs 1980 kesitinde demokrasiden yana olmanın "riziko su" vardı. İşçilere 1 Mayıs'ı kutlamak, 1 Mayıs güçlerine işçi sınıfıyla dayanışma içinde olmak ve basına bu konular üzerine yazı yazmak, haber vermek yasaklanmak istendi. Hatta 1 Mayıs'a çeyrek kala "belki yazarlar" diye 15 ilerici yayın organı yayından menedildi.

"EMEKÇİ SINIFLAR VE AYDINLAR DEMOKRASİYE SAHİP ÇIKMALIDIR"

Av. Nevzat Helvacı
Çağdaş Hukukçular Derneği Genel Başkanı

Anayasaların uygulanması, onların hazırlanması ve içeriği kadar önemlidir. Canlılıkları, yaşayışları ve değerleri uygulama ile orantılıdır. Bugün ülkemizde yazılı metne karşı fiili bir Anayasa düzeni oluşturulmuştur. Şimdi, oluşturulan bir düzeni yazılı metin durumuna getirmek için yeniden Anayasa tartışması başlatılmıştır. Uygulama sorumluluğu, "Bu Anayasa ile ülke yönetilemez" diyen anlayışın elinde olduğu sürece bu tartışma güncelliğini sürdürecektir.

Anayasaların değişmezliği diye bir kural yoktur. Ancak yapılacak değişikliklerin toplumsal gelişmeye uygun olarak ileriye dönük olması gerekir. Halbuki 1961 Anayasasında yapılan ve yapılması düşünülen değişiklikler geriye dönüktür. "Güçlü yürütme organı" gerekçesi altında, dikta özlemcileri, kapalı kapılar ardında ve yetkisiz kişiler aracılığıyla hazırladıkları tasarılarla, Anayasa'ya saldırı hazırlıkları içindedirler. Dışarıdan güdümlü kapitalist ekonomik politikaların ülkemizi sürüklediği bunalım, Anayasa'da öngörülen demokratik hak ve özgürlükleri daha da sınırlandırarak aşılamaz. Emekçi sınıf ve tabakalar ile aydınlar, demokrasiye ve özgürlüklere yönelen bu açık tehlike karşısında Anayasaya sahip çıkmalıdırlar.

Ülkemizde basın, bir yandan kağıt sıkıntısı ve fiyatları, öte yandan Anayasaya aykırı olarak düşünce özgürlüğüne konan sınır ve engellerden ötürü büyük sıkıntı içindedir. İlerici yayın organları üzerinde yoğunlaşan baskılar, kapatma ve yazıişleri müdürlerinin gözaltına alınması biçiminde görülmektedir. İnsan beyninin en değerli ürünü olan düşünceye yasak koymanın uygarlığa ters düştüğü açıktır. Çağdaş Hukukçular Derneği olarak, yasak koyma yerine, düşünceyi açıklama özgürlüğüne güvence kazandırılmasını savunuyoruz.

"BASKILAR VE YASAKLAMALAR AŞILACAKTIR"

Yılmaz Ateş
Çağdaş Gazeteciler Derneği Genel Başkanı

Emperyalist-kapitalist sistem en bunalımlı günlerini yaşıyor. Bu sistem içerisindeki ülkelerde ve başta Türkiye'de bu bunalımın yaşama yansıması her alanda çok açık görülüyor. Çıkmazda olan tekelci büyük sermaye her alanda işçi-emekçi kitlelere saldırıyor. Bunun için iktidarı kullanıyor.

Şimdilerde iktidar gözünü Anayasaya dikmiş bulunuyor. Onu geriletmeye, daha da budamaya uğraşıyor. Demokratik hak ve özgürlükleri içeren hükümleri bugünkü iktidar zaten fiilen çiğniyor. Kimi çevreler de bu gerici çabalara çanak tutuyor.

Basın yayın organlarının anayasa hükümlerine rağmen yoğun bir fiili sansür altında olduğu herkesçe görülüyor. Politika'ya, Yeni Halkçı'ya, son olarak 1 Mayıs konusundaki yayınlarıyla ilgili olarak Yürüyüş'e yönelen yasaklamalar, matbaalara verilen yasadışı direktifler gösteriyor ki, Türkiye'de basın özgürlüğünden söz etmek mümkün değil.

Ancak biz inanıyoruz ki, bu alandaki baskılar ve yasaklamalar aşılacaktır. Basın-yayın emekçileri bu alanda demokratikleşme mücadelesi içinde kavgasını sürdürmektedir.

"DEMOKRASIDEN YANA OLANLAR SOSYALIST OLSUNLAR OLMASINLAR 61 ANAYASASINI SAVUNMAK ZORUNDADIRLAR"

Doç. Dr. Toktamış Ateş

Türkiye kapitalizmi can çekişmektedir. Hızlı kentleşmenin getirdiği ekonomik ve sosyal talepleri karşılayacak güçte değildir. Bir ara özendirilmiş olan tüketim ekonomisi, artan petrol fiyatları, Kıbrıs çıkartmasının getirdiği sorunlar ve dış kredi kaynaklarının kuruması ile tam bir çıkmaza girmiştir.

1961 Anayasasının getirdiği göreceli özgürlük ortamı içinde halkımızın sosyal bilinçlenmesi ve bunun yarattığı ürküntü değişik provokasyonlara ve tüm bunların sonucu 12 Mart'a neden olmuştur. 12 Mart'ı izleyen Anayasa değişiklikleri, Anayasamızın özgürlükçü niteliğini tümü ile ortadan kaldırıcı boyutta olmamıştı. Zira Türkiye'de burjuvazinin sınıf bilincine varması ve sorunların sınıfsal içeriğini kavraması 12 Mart sonrasında daha ileri boyutlara ulaşmıştır.

Güçlü bir yürütme organı arzusu aslında çoğu kez faşizan arzuların başlangıcıdır. Hele olağanüstü hal yasası gibi düşünceler burjuvazinin gönlünde neyin yattığını göstermektedir.

Zira Almanya, İtalya ve benzeri gibi ülkelerde faşizmin iktidara geçişinin tarihi incelenirse, bunların türünde iki ortak olgu vardır; biri devletin tehlikede olduğu varsayımı, ikincisi de olağanüstü hal yasalarıdır. Hele yargı gücü yürütme lehine zayıflatılırsa faşizme geçiş için tüm köprüler kurulmuş olur.

Türkiye'de demokrasiden, özgürlükten, bağımsızlıktan yana olan tüm güçler, sosyalist olsalar da, olmasalar da 1961 Anayasasını savunmak zorundadırlar. Zira soyut özgürlükçü düşünce sahipleri, faşizmin eninde sonunda kendi kapılarını da çalacağının bilincinde olmalıdırlar. Bu anayasayı geri bulanlar da ileriye götürmenin ilk adımının, bu Anayasanın geriye götürülmesinin engellenmesi olduğunu bilmelidirler. Bağımsızlık, özgürlük ve demokrasiye giden tek yol halkın bilinçlenmesi ve örgütlenmesidir. Ve bu konuda 1961 Anayasasının sağladığı göreceli özgürlük ortamı vazgeçilmez bir unsurdur.

Bu işkencelerin hesabı bir gün mutlaka sorulacaktır!

Emperyalizme bağımlı tekelci sermaye, ilerici, demokrat, bilimsel sosyalist kesimin; toplumsal muhalefetin; işçi-emekçi yığınlarını sesini baskı, zorbalık, işkenceyle kısmaya çabalıyor. Kana bulanmış ellerini kanla yıkamaya devam ediyor. Bu, tekelci sermayenin ilan ettiği açık bir savaştır. Binlerce, onbinlerce insan sürekli baskı altında. Evler aranıyor, sokaklar aranıyor, insanlar gerekçesiz toplanıyor, karakollara, işkence evlerine dolduruluyor ölesiye işkencelere uğratılıyor.

Bütün bunlar karşısında Türkiye'nin demokrasi güçleri susacaklar mı? Elbette ki hayır! Bin defa, yüz bin defa hayır!

Ve susmuyorlar. Seslerini daha yüksek, daha etkili çıkarıyorlar. Çıkarmaya devam edecekler. Ta ki bütün bu işkencelerin, baskıların, zorbalıkların hesabının sorulacağı gün gelinceye kadar.

Nermin Akın, Orhan Apaydın, Kasım Öz basın toplantısında

İstanbul Barosu, 7 Mayıs günü düzenlediği basın toplantısında ülkenin dört bir köşesinde uygulanan insanlık dışı işkenceleri tek tek sergiledi. Baro Başkanı Orhan Apaydın konuşmasında, bütün toplumu işkence konusunda duyarlı olmaya çağırdı ve herkesin, cevabını alana, sorumluların yakasına yapışılana kadar şu soruları sorması gerektiğini söyledi: "25 yaşındaki bir insan niçin kendisini tavana assın? Niçin pencereden atsın? Bir hücrede tek başına duran bir insanın kafa içi beyin zarı neden kanasın? Bu soruların elbet bir cevabı olmalıdır."

Apaydın daha sonra şöyle konuştu:

"İstanbul Barosu, ülkemizde işkence yapıldığını ve çok sayıda gözaltı ifadesinin bu yolla sağlandığını açıklamayı bir görev saymaktadır. Bu uygulamayı önlemek, hepimiz için insanlık borcudur. Bunun yolu da, CMUK'nun ek 3. maddesini tam uygulamak ve savunma hakkına saygılı olmaktır. Siyasal içerikli tüm suçlarda sorgulamayı yalnız savcıların yapması gerekir. Baro olarak bu maddeye uygun davranılmasını istiyoruz. Siyasal nitelikte tüm suçların sanıkları kolluk gücüne değil, doğrudan doğruya savcıya emanet edilmelidir.

Bütün savcıları ve adli müşavirleri bu kuşkuyu dağıtmaya çağırıyoruz.

Gözaltı sorgusu, yürütmeye bağlı kimselere bırakılmamalıdır.

Avukatların gözaltındaki sanıklagörüşmesi sağlanmalıdır.

Ve bunlar yapılmadıkça, tüm yargıçlar gözaltında alınmış ifadeleri geçersiz saymalıdır."

İŞTE İŞKENCE

İSTANBUL BAROSU BAŞKANI ORHAN APAYDIN'IN BASIN AÇIKLAMASINDAN:

"Her gün yeni yeni şikayetler alıyoruz. Dilekçeler, raporlar, resimler sunuluyor. Anlatımlara göre, sanıklar çırılçıplak soyuluyor, taş zemine yatırılıp üzerlerine su sıkılıyor, sonra cinsel organlarına, çenelerine, kulak memelerine elektrik veriliyor, vücutlarında sigara söndürülüyor, makatlarına cop sokuluyor. Falaka ve dayak, sorgulamanın ayrılmaz bir parçası oldu. Bu işlemler, sanık "hazırlanmış bir ifadeyi" imzalayana kadar sürdürülüyor. İmzalamaya yanaşmayanlar tehdit ediliyor, ağızlarına silah namlusu dayanıyor, tavana asılmakla, pencereden atılmakla korkutulup "suçu" kabule zorlanıyor.

Bazan emniyet müdürlüğü binasının 5. katından, camları kıran bir sanığın kendisini aşağıya attığını duyuyoruz. Bazan da bir karakol nezarethanesinde "eline geçirdiği küçük bir ipi ilkin dörde ayırıp sonra uç uca ekleyen bir sanığın kendisini tavana asarak intihar ettiği" açıklanıyor. Sonra bir başka sanığın Ankara 1. Şube 8 no'lu hücrede "tek başına bulunduğu sırada beton

Davutpaşa kışlasındaki vahşeti anlatan maskeli genç

zemin üzerinde yatar durumda görüldüğü ve hemen hastaneye götürüldüğü, ama hastanede öldüğü" haber veriliyor. Otopsi raporuna bakıyoruz, "kafa içi beyin zarı kanaması"!

ENERJİ-DER TEK İŞYERİ TEMSİLCİSİ YAŞAR GÜNDOĞDU 18.4.1980 GÜNÜ KENDİSİNE YAPILAN IŞKENCE SONUCU HAYATINI YİTİRDİ
(19 ve 20 Nisan günlü gazetelerden)

AVUKATLARIN TUTUKLULARLA YAPTIĞI GÖRÜŞMELERİN TUTANAKLARINDAN:

Mustafa Güler: "Onüç gün 1. Şubede elektrik, dayak ve su işkencesi"

Yeniyurt Koçak: "Onüç gün 1. Şubede elektrik, su ve dayak işkencesi. Yapılan muayenede parmaklarında elektrik izleri saptandı."

Cemal Demir: "Falaka, dayak, küfür. Savcılık da doktora göndermedi."

Recep Ayyıldız: "1. Şubede 16 gün işkence. Elektrik, falaka, küfür."

Ertem Salman: "Dayaktan 20-25 gün göğüs ağrısı çekti. Gözleri bağlı sorgulama!"

Şahin Aslan: "İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şubede falaka, elektrik! Soğuk su banyosu! 8 gün işkence."

Selahattin Sabırlı: "1. Şubede 3 gün içinde elektrik ve falaka işkencesi. Vücudunun her yanına elektrik."

Bahtiyar Baş: "Ön dişi kırıldı, dayak, iki gün kalorifer borusunda asılı kaldı. Cereyan, suyla yıkanmak.. İşkence 1. Şubede yapıldı."

Hasan Toprak: "1. Şubede 13 gün devamlı işkence. Elektrik soğuk su, dayak.. Çene ve üreme organına elektrik, ayaklara falaka."

MACİT GÜNEL'İN İSTANBUL SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI ASKERİ SAVCILIĞINA VERDİĞİ DİLEKÇEDEN:

"Üzerimde hiçbir şey kalmayıncaya kadar soydular ve yere yatırdılar. Ayaklarımın altına çeşitli kalınlıktaki sopalarla iki kişi birden vurmaya başladılar. Devamlı olarak kendi istedikleri gibi hazırlanan ifadeyi imzalamamı, kendilerinin acelesi olmadığını söyleyerek falaka atıyorlardı... Ayak ve el parmaklarıma elektrik vermeye başladılar. Daha sonra ayak başparmağımdaki kabloyu çözerek testislerime, sonra erkeklik organıma bağlayarak elektrik verdiler. Göbeğimden ve dudaklarımdan da elektrik verdiler. Bütün bunların yanısıra tecavüz edeceklerini söyleyerek ellerindeki sopaları makatıma sokuyorlardı. İşkenceler değişik dozlarda her gün devam etti. (13 gün)"

OĞLU İŞKENCEYLE ÖLDÜRÜLEN İŞÇİ MESUT ESTİK'İN İSTANBUL BAROSUNA BAŞVURUSUNDAN:

"Beni de Sıkıyönetim Bayrampaşa Karargahına götürdüler. Orada Recep'i gözleri bağlı, çıplak ayakları şiş olduğu halde gösterdiler. Adının İsmet Koç olduğunu sonradan öğrendiğim bir başka şahıs da vardı. Onun da gözleri bağlı ve ayakkabıları çıkarılmıştı. Beni dışarı çıkardılar. İçerden dayak ve bağırtı sesleri geliyordu.. Daha sonra beni serbest bıraktılar. 13 Nisan günü tekrar karakola gittiğimde, şişman bir komiser "Recep'i merkeze yolladık" dedi. Karakoldan ayrılınca rastladığım akrabalarım bana "Recep ölmüş" dediler. İnanmadım. Adliyede Savcıyı aradım, bulamadım, tekrar karakola döndüm. Başkomser 'Recep içerde bulduğu bir naylon çuvalın ipliklerini sökerek kendini pencere parmaklıklarına asmış, intihar etmiş' dedi. Otopsiyi Cerrahpaşa Hastanesinde yapmışlar, sonra morga götürmüşler, ben cenazeyi morgtan aldım... Oğlum Recep işçidir. Kendisi hayata bağlı sağlıklı bir insandı. İntihar etmesi düşünülemez."

RECEP ESTİK'LE BİRLİKTE İŞKENCE GÖREN İSMET KOÇ'UN BARO'YA BAŞVURUSUNDAN:

"Gözlerimizi bağlayıp bilmediğimiz bir yere götürdüler.. Üzerimi aradılar, bir şey bulamadılar. Sandalyeye oturttular. Gözlerim bağlı olduğundan göremiyordum. Ancak Recep'in sesini duyuyordum. Sorguya çektiler. Benim Yugoslavya'dan göçmen olarak geldiğimi öğrendiler. Bana 'komünist piçi', 'anan bacın teyzen varmı, varsa hepsini S.K. edeyim' diye hakarette bulundular. Bunları söylerken ayakkabımı çıkartmışlardı. Yüzüme yumrukla, mideme yumruk ve tekme ile, ayaklarıma, tabanlarıma ve dizlerime de vuruyorlardı. Burada da çok yakından Recep'in sesini duyuyordum. Sol elimin üstüne iğne ve sigara bastırdılar."

ARİF KURTDİŞİOĞLU'NUN İSTANBUL SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI ASKERİ SAVCILIĞINA BAŞVURUSUNDAN

"İki kişi biri ince diğeri kalın sopayla sürekli ayaklarımın altına vuruyorlardı, şişince kaldırıyorlar ayaklarımın altına sopanın sivri tarafını koyarak onun üstünde zıplatıyorlardı. Sonra tekrar yatırıp falakada dövüyorlar, tekrar kaldırıp boynumdaki saçlarımı koparırcasına çekiyorlar, sırtımı uzun süre duvara vuruyorlar, İstediklerini kabul etmezsem ciğerlerimi duvara vura vura sökeceklerini söylüyorlardı... Bilmiyorum deyince çıplak bir vaziyette yere yatırıyorlar, erkeklik organımdan ve vücudumun çeşitli yerlerinden elektrik veriyorlardı. Bir seferinde sorgulamada kendimden geçmeme rağmen sopayla bacaklarıma vurup ayılttılar ve tekrar dövmeye devam ettiler. Sorgulamada 4-5 saat, bazan daha fazla tutuyorlar ve sürekli işkence ediyorlardı."

KARS BAROSU GENEL KURULU'NUN İSTANBUL BAROSU'NA TELGRAFINDAN:

"Bir hafta, on beş gün işkence gören kimseler katil ve anarşist olarak ilan edilmektedir. İşkence konusunda yurdumuz Şili faşizmini andırır hale gelmiştir. Utanmamız gereken şudur: İşkence bir insanlık suçudur. Öyle ki Kars'ta Oruç Korkmaz isimli bir gencin gözaltına alındığı günlerde işkence altında tutularak öldürüldüğü bir vakıadır. . Bazı polisler siyasi hiçbir neden göstermeksizin dükkanları, evleri ve halkın topluca oturduğu yerleri basmakta, silahlı saldırılar düzenlemektedirler. Karakolda kadınlara karşı ahlak dışı davranışlarda bulunmaktadırlar. Somut örnekler vardır. Gözaltındaki kişilerin vücudunda sigara söndürülmesinden, elektrik şoku uygulamasına uzanan yaygın işkence usulleri sonunda yine bu polislerce gerçek dışı zabıtlar imzalattırılmaktadır."

BAKIRKÖY RUH VE SİNİR HASTALIKLARI HASTANESİ PSİKİYATRİ ROTASYON ASİSTANI DR. DURSUN KIRBAŞ'IN 18 NİSAN'DA YAPILAN BASIN TOPLANTISINDAKİ AÇIKLAMALARINDAN:

"28 Mart'ta evimde bulunan misafir bir arkadaşla ve 500 kadar kitapla birlikte Gayrettepe'deki siyasi polise götürüldük. Kimlik ve bazı eşyalarımız alınarak 1.5'a 2 metre uzunluğunda bir hücreye üç kişi konulduk. Birinci günkü sorgulamada, doğru cevap vermezsem işkence uzmanlarına verileceğim tehditleri yapıldı. İkinci gün (gözlerim bağlı) ağzıma, sonra karnıma silah dayadılar ve en galiz küfürlerle birlikte yumruk, tekme saldırıya geçtiler. Saldırı yere düşünceye kadar devam etti. Devamlı öldüreceklerini ve kimsenin kendilerine hesap soramayacağını söylüyorlardı. Vücudumdaki, akciğerimin yarısının alınması sırasında ortaya çıkan ameliyat izini görünce beni öldürmelerinin daha kolay olduğunu söyleyerek yine kafama, vücuduma devamlı yumruk attılar. Ayakkabılarla ayak parmaklarımı ezdiler.. Uzun bir süre elektrik işkencesi yapıldı. Sonunda başımdan aşağı soğuk su döktüler. "Şimdi tek ciğerinle gebereceksin" diyorlardı... Bütün bu işkenceler altında 13. güne geldik. O gün yazılı ifade almaya çağırdıklarında anadan doğma soyarak hortumla uzun süre soğuk su sıktılar. Bütün vücudum soğuktan tiril tiril titriyordu. Daha sonra kapı ve pencereyi açarak soğuk hava ceryanına tuttular. Bütün bunları yaparken, buradan çıkarken hiç iz kalmayacak ama sen bu tek ciğerinle buradan gittikten sonra ölmelisin, diyorlardı."

AVUKAT SEMRAY TAŞTAN'IN İSTANBUL BAROSU'NA BAŞVURUSUNDAN:

"Gözaltına alınan müvekkillerimden edindiğim bilgilere göre:

Elleri bağlı olarak çuvala kedi ile birlikte konulmuş ve öylece dövülmüşlerdir.

Hücrelerde yatacak yer verilmediği gibi su salmarak yere uzanmaları dahi önlenmiş, böylece kasıtlı olarak uykusuz ve sağlığa uygun olmayan koşullarda bırakılmışlardır.

Geceleri, işkenceden inleyen insanların sesleri dinletilmiş, aniden gürültüler çıkarılmış ve bunlar periyodik aralıklarla yinelenmiştir.

Ayaklarından tavana asılarak uzun süre bekletilmişlerdir.

Kadın müvekkillere tecavüze yeltenilmiştir.

Daha fazla acı çekilmesini sağlamak için anadan doğma soyulup kovalarla su döküldükten sonra elektrik işkencesi uygulanmıştır.

Gözleri bağlı olarak masa üstüne çıkarılıp 'pencereden atacağız ve intihar süsü vereceğiz' denildikten sonra aniden masanın üstünden düşürülerek psikolojik işkenceye tabi tutulmuşlardır."

DAVUTPAŞA KIŞLASINDA ATEŞ AÇILDI, 9 TUTUKLU YARALI

Basın toplantısında söz alan Av. İbrahim Mavioğlu, Davutpaşa Kışlasında cezaevi idaresinin tutukluların üzerine ihtarsız ateş açtığını, koğuşların silahla taranması sırasında 9 tutuklunun kurşunla yaralandığını öğrendiğini açıklayarak, protesto için 400'e yakın tutuklunun üç gündür "ölüm orucu"nda bulunduklarını söyledi.

Kimliğinin belirlenmesini istemediği için yüzüne maske takarak konuşan bir genç de, bir süre önce Davutpaşa kışlasında tutuklu bulunduğunu, marş söyledikleri gerekçesiyle üzerlerine ihtarsız ateş açıldığını, bir arkadaşlarının yaralandığını anlattı. Bir başka tarihte yine ateş açılması sonucu iki tutuklunun yaralandığını, önce Haydarpaşa Hastanesine, daha sonra Çamlıca Sanatoryumuna götürüldükleri halde "mermi çıkaracak araç gereç yok" denilerek, vücutlarında mermilerle geri getirildiklerini anlattı. Kimliğinin belirlenmesini istemeyen genç, daha sonra bir temsilci arkadaşlarının 400 tutuklunun gözleri önünde coplanarak dövüldüğünü, bunu protesto eden tutukluların da "isyan" gerekçesiyle yaylım ateşine tutulduklarını, bu sırada altı kişinin kurşunlarla yaralandığını belirtti. Konuşmacı, bu olayları protesto için "ölüm orucu" tutan 400 siyasi tutuklu adına söz aldığını da açıkladı.

YASADIŞI BASKILAR TUTUKEVLERİNDE DE SÜRÜYOR

Gözaltına alınan, tutuklanan kişilere uygulanan bütün insanlık dışı işkence uygulamalarının yanısıra, yasadışı baskılar daha sonra cezaevlerinde de sürüyor. Sanıklar avukatlarıyla görüştürülmüyor, savunma hakkı fiilen engelleniyor. Bütün bu uygulamalara ilişkin çok somut veriler bulunmakla birlikte, artık dergimizin bu sayısında bunları ayrıntılandırmak mümkün olamayacaktır. Bu konuda, İstanbul Barosu Başkanı'nın açıklamasından bir bölüm vermek bile olayın boyutlarını gözler önüne serecektir:

"Cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlüler insanlık dışı bir eziyeti yaşamaktadır. Koşullar son derece ağırdır. Yemekler azdır. Özellikle Davutpaşa askeri cezaevinde sürdürülen uygulama bir önlem olmaktan çıkmış, insan onuruyla bağdaşmayan 'ceza' niteliği almıştır. Sanıklar beton üzerinde yatırılmaktadır. Yıkanıp temizlenme ve sağlık sorunlarına duyarsız kalınmaktadır. Kendilerine bilinçli ve hesaplı şekilde hasım gibi davranılmaktadır. Her gün kurulu hoparlörlerle gece sabaha kadar ve gündüz, sanıklar horlanıp aşağılanmaktadır. Çok sayıda meslektaşımızın saptayıp bize ulaştırdığı yürekler acısı bu durumu kamuoyu önünde protesto ediyoruz."

DİSK'E BAĞLI SENDİKALAR TEK TİP TÜZÜK KONGRELERİNİ BİTİRDİLER

DİSK'e bağlı sendikaların 1980 1 Mayısına kadar kongrelerini toplayarak DİSK yönetimi tarafından hazırlanan "tek tip tüzük"ü kabul etmeleri gerekiyordu. Bu tüzüğü kabul etmeyen sendika DİSK üyeliğinden düşürülecekti.

Nisan ayı içinde son olarak, Tekstil, Petkim, Gıda-İş, Keramik-İş ve Hür Cam-İş sendikalarının toplanan genel kurullarında tek tip tüzük kabul edildi. Böylece, DİSK'e üye sendikaların, yönetimin keyfi uygulamalarına karşı tüzük planında daha demokratik bir işleyiş mekanizmalarına oturtulduğu söylenebilir. Daha önce kimi sendikalarda görülen, seçilmiş delege kadar doğal delegenin bulunduğu kongre delege yapıları ortadan kaldırılmış olmaktadır. Delege adaylarının ve yönetime talip olan üyelerin sendika yönetimince keyfi biçimde veto edilmesi de önlenmiş olmaktadır.

Son yapılan Tekstil, Petkim ve Hürcam-İş kongrelerinde kongre gündemi, sadece yeni tüzüğün kabulü biçiminde saptanmıştı. Keramik-İş ve Gıda-İş'te ise, aynı zamanda yönetim kurulu seçimleri gündeme alınmıştı.

Keramik-İş kongresi, Mustafa Aktulgalı başkanlığındaki eski yürütme kurulunun, şube kongrelerinden seçilen ve Türkiye İşçi Partili üye ve sempatizanların ağırlıkta olduğu delegasyona karşı, şube kongrelerini yapmadan tek tek işyerlerinden getirilen ve esasen sözleşme yetkileri bile alınmamış kimi işyerlerindeki çeşitli goşist akımların temsilcileri arasındaki denge oyunları ile geçti. Dev-Yol'cu olduğu söylenen bir grup ilk günkü tartışmalar sonucu azınlıkta kalınca, kongre salonunu terketti. Daha sonra devam eden kongre, ilk günün sonunda bitti. Ertesi sabah kongre salonuna gelen goşist grup, bildiğince kongre yapmak istedi. Ancak daha sonra sendikaya gelerek zorla içeri girdiler ve o sıra yönetimi devralmaya çalışan ve aralarında iki Türkiye İşçi Partisi üyesinin de yer aldığı yeni yöneticilere saldırarak, sendika binasından çıkardılar. İki gün sendikayı işgal altında tutan goşist grup, daha sonra sendikayı terketti.

Yılların biriktirdiği sorunlar ve keyfi yönetim sendika tabanında yarattığı olumsuzluklar kimi işyerlerinde goşizme kapıları aralarken, sendika içinde kişisel yönetim için dengeler aramaya çalışan eski yönetim kadrosunun neden olduğu bu gelişmeler ve yaratılan provokasyonlar, yeni yönetimin 1 Mayıs eylemleri sırasında eylemsiz kalmasına neden oldu.

Gıda-İş kongresinde ise, eski sendika başkanı, şimdi sendikadan ihraç edilmiş, ama DİSK yönetiminin itirazları nedeniyle ihracı işleme konamamış Kemal Nebioğlu'nun mahkemeden aldırdığı bir kararla yeni yönetim için seçim yapılamadı. Nebioğlu'nun grevdeki işçilere yapılan bir ödemenin usulüne uygun olmamasına dayalı olarak açtığı dava, kongrede yönetim değişikliğinin yapılmasına engel oldu. Nebioğlu yıllar yılı "usulüne uygun" yaptığı harcamalarla ibra edilirken, bu kez böyle bir dava açması, bunu kongrede açıklayabilmesi ve gerekli tepkiyi görmemesi de kongrenin özelliklerinden biriydi.

Kongreler kapandı, ama şimdi tek tip tüzükle DİSK'e üye sendikaların yeni kongre dönemi de açılmış oldu. Bu dönemde tek tip tüzüğün verdiği olanaklarla sınıf bilinçli işçilere daha etkin ve önemli görevler düşmektedir. Sendika yönetimlerinin etkinleştirilmesi ve sınıf sendikaları olma yolunda adımlar atılabilmesi, somut hedeflere yönelik eylem birliklerinin yaratılıp geliştirilmesi için zorlu görevlerle karşı karşıyalar.

BANKA İŞKOLUNDA ETKİN BİR SÖZLEŞME

Sosyal-İş Sendikası ile Osmanlı Bankası sözleşme görüşmeleri anlaşmayla sonuçlandı. Sendika, iki yıl için net onar bin TL. ücret zammını kabul ettirdi. Sosyal-İş'in yaptığı açıklamaya göre bunun brüt karşılığı 62 bin TL. olmaktadır. Ayrıca sendika üyeleri, yılda altı maaş ikramiye, 20 bin TL giyim, 10 bin TL. yakacak ödeneği, 10 bin TL. izin harçlığı, ayda 2 bin TL. kreş, günde 200 TL. yemek ödeneği ile 10 bin TL. 1 Mayıs İşçi Bayramı ikramiyesi alacaklar.

Sözleşmenin imzalanması sırasında Banka çalışanlarına hitaben konuşan Sendika Başkanı Özcan Kesgeç: "Banka işyerlerinde 1 Mayıs İşçi Bayramını bu sözleşme ile tescil ettirmek için gösterdiğiniz dirençle şu anda tutuklu bulunan DİSK yöneticileri, üyeleri ve sendikamız genel sekreteri H.Bedri Doğanay'la dayanışmanızı göstermiş bulunuyorsunuz" dedi.

CHP GENEL BAŞKANI'NIN 1 MAYIS "OPERASYONU"

1 Mayıs kutlamalarının çeşitli gerekçelerle yasaklanmasını protesto eden işçilere karşı CHP ve onun Genel Başkanı bir kere daha nasıl bir demokrasi yanlısı olduğunu göstermiştir. 1 Mayıs eylemlerine tam bir gerici ağzıyla karşı çıkan Ecevit'in İçişleri Bakan vekili tarafından kutlanan bu tutumu, CHP yönetimi altındaki belediyelerde devam etmektedir.

Büyük bir gayretkeşlikle, 30 Nisan günü yapılan direniş sırasında CHP'li belediye yöneticileriyle bizzat görüşen Ecevit'in, direnişlere müsaade edilmemesi, varolanların kırılması ve daha bu eylemlere katılan işçi ve öteki belediye çalışanlarının cezalandırılmasını talep ettiği gazetelerde açıklandı.

CHP'nin ve Ecevit'in bu tutumu sadece politik gericiliğin hizmetine koşmasının değil, aynı zamanda sınıf bilinçli işçi ve emekçilerden intikam alma peşinde koştuğunun açık bir göstergesi oldu.

Anlaşılan sıkıyönetim gözaltına alacak, CHP de gözaltına alınan ya da tutuklanan işçileri işlerinden atacaktır. Böylece de Demirel'in istediği "temizlik" sağlanmış olacak.

İşçiler, gericilikle uzlaşan bu politikanın sayısız örneğini her gün görüyor ve yaşıyorlar. Ve tüm bunlar "köprülerin altından akan sular" oluyor.

İSTANBUL'DA 11 MÜHENDİS VE MİMAR ODASI ÜYELERİNE YÖNELİK BASKILARA KARŞI ÇIKTILAR

8 Mayıs 1980 günü TMMOB'ye bağlı Mühendik ve Mimar Odalarının İstanbul'da bulunan merkez, şube ve temsilcilikleri yaptıkları ortak basın toplantısında İETT işyerlerinde çalışan üyelerine ve diğer işçi ve memurlara yönelik faşist katliam girişimlerini ve baskıları kınamışlardır.

Yapılan ortak açıklamada "üyelerine ve diğer İETT çalışanlarına yönelik baskıları ve saldırıları açıklamışlar, 1 Mayıs nedeni ile gözaltına alınan üyelerine İstanbul halkının ve İstanbul Belediyesi'nin sahip çıkmasını" istemişlerdir.

Açıklamada "İstanbul halkına sayısız hizmetleri ile ulaşımda yardımcı olan, hurda niteliğindeki taşıtları mesleki bilgi ve becerilerini, her türlü olanaklarını seferber ederek kullanan üyelerimize; İstanbul halkı sahip çıkmalı, gözaltına alınan üyelerimiz derhal serbest bırakılmalı, İETT işyerinde geçmişten bu yana giderek etkinleşen faşist örgütlenmeler dağıtılarak çalışanların can güvenliği sağlanmalı, İETT ve İstanbul Belediyesi konuyla yakından ilgilenmeli, personeline sahip çıkmalıdır" denilmiştir.

MAOCU–GOŞİST İŞBİRLIĞI FAŞİSTLERLE KOLKOLA

KARTAL – İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı seçimlerini bilimsel sosyalistlerin başını çektiği liste kazandı.

Kimi sol grupların seçimi alabilmek için kongre öncesinde, faşistlere şirin görünme çabaları, seçim günü açık işbirliğine dönüştü. Divan seçiminde TÖB-DER düşmanı bir öğretmeni divan başkanlığına öneren Yurtsever Devrimci Öğretmen (Halkın Kurtuluşu) grubunun, Devrimci Öğretmenler (Dev-Yol) ve Yurtsever Öğretmen (TİKP) grupları tarafından da desteklendiği görüldü.

Divan seçimini kazanmalarına ve gerici faşist oyları almalarına rağmen Yurtsever Devrimci Öğretmen grubu 131, Devrimci Öğretmenler 255, ve Yurtsever Öğretmenler grubu 27 oy alabildiler. Seçimi demokrat ve sosyalist öğretmenler 363 oyla kazandı.

İşçi sınıfının birliğinin sağlanması, sınıf mücadelesinin en yakıcı sorunlarından biri olarak gündemde durmaktadır. Henüz, bu konuda yeterli etkinlikte adımlar atılabilmiş değildir. DİSK'in zaman zaman TÜRK-İŞ'e yaptığı çağrıların TÜRK-İŞ'i teşhir etmek amacından öteye götürülmesinin gerektiği açıktır. Burjuvazinin çeşitli manevralarıyla bölünmüş bulunan işçi sınıfı hareketinin, burjuvazi karşısında, ortak sınıf çıkarları temelinde birliğinin sağlanması faşizme ve emperyalizme karşı mücadele bakımından yaşamsal bir önem taşımaktadır. Artık teorik gevezelikleri bir yana bırakarak somut adımlar atmak gerekmektedir.

Kamu kesiminde yüzbinlerce işçiyi kapsayan toplu sözleşmelerin gündemde bulunması, işsizlik ve enflasyon, TÜRK-İŞ tabanını oluşturan milyonlarca işçiyi huzursuzluk içine sokmuştur. Bu somut gerçek, kurulduğundan bu yana hükümetlerle uyum içinde olmaya özen gösteren, her an uzlaşmaya hazır olan TÜRK-İŞ yönetimini birtakım talepleri öne sürmeye itmiştir.

Bu talepler içleri doldurularak, daha da geliştirmek suretiyle işçi sınıfının eylembirliğini gerçekleştirmede bir ilk adım haline getirilebilir ve getirilmelidir. Öne sürülen talepler - eksikliklerine karşın - işçi sınıfının bütününü ilgilendiren ortak ve önemli taleplerdir.

• vedat pekel

İŞÇİ SINIFININ EYLEM BİRLİĞİ ve GÜNÜN GÖREVLERİ

Siyasal düşüncelerle atama, işten çıkarmalara son verilmesi; 1961 Anayasasının güvencesi altındaki temel hak ve özgürlüklerin kısılması, askıya alınması, ya da ortadan kaldırılmasına izin vermeme; vergi adaletinin sağlanması, *az kazanandan az, çok kazanandan çok vergi alınması*, asgari geçim indiriminin asgari ücret düzeyine çıkartılarak vergiden muaf tutulması; işçi-memur ayrımının kesin çözüme kavuşturulması; SSK'nın ıslahı; Tarım ve Orman İş Yasalarının çıkartılması; Kooperatifler yasasının günün koşullarına göre yeniden düzenlenmesi; Sosyal Konutlar Kurumu yasasının çıkartılması; eşel mobil sisteminin getirilmesine ve kıdem tazminatlarının vergilendirilmesine karşı çıkılması vb. noktalarda toplanan talepler hükümete ve siyasi parti yöneticilerine iletilmiştir.

TÜRK-IŞ bu taleplerin gerçekleşmesi için belli bir süre de tanımış bulunmaktadır. "Önümüzdeki Mayıs ayı sonuna kadar, bu istek ve önerilerimizin çözüme kavuşturulması doğrultusunda ciddi tutum ve davranışlar ortaya konmadığı takdirde, şekil ve zamanı daha sonra belirlenerek açıklanacak olan genel ve etkili bir eylem konusunda her türlü hazırlığın yapılması için Yönetim Kurulumuz İcra Kuruluna gereken direktif ve talimatı vermiş bulunmaktadır... Bu sonuçlar elde edilmediği takdirde anayasa ve kanunların sağladığı bütün haklar mutlaka kullanılacaktır." denmektedir.

TÜRK-İŞ yönetiminin gerçek niyeti ve bu konulardaki sicili ne olursa olsun, işçi sınıfının eylembirliğini sağlamak için yeterli bir asgari zemin yaratılmıştır. Gerçekleşmesi bugün için mümkün olmayan talepler öne sürerek varolan olanakları çarçur etmek yerine mevcut zemini veri alarak uygun taktiklerle sonuca gitmek gerekmektedir. Bu konuda atılacak küçük bir somut adım binlerce demeçten, birlik üzerine söylenecek sayfalarca nutuktan daha büyük bir değer taşıyacaktır.

Ne yapılabilir? Önce sorunu ciddiye almak zorunluluğu vardır. Temel sorumluluk DİSK'e düşmektedir. Bir mektupla TÜRK-İŞ'e başvurmakla sınırlanmadan her düzeyde çeşitlendirilmiş girişimlerle sonuç alınmaya çalışılmalıdır. TÜRK-İŞ bu talepler doğrultusunda ortak tavır almaya zorlanabilir. Sahip çıkılan talepler, buna uygun mücadele biçimleri - imza kampanyaları, kapalı salon toplantıları, miting ve yürüyüşler, bildirilerle v.b.- TÜRK-İŞ tabanına götürülebilir. Aynı çalışmalar DİSK tabanında yürütülerek sorunun kavranması sağlanabilir. TÜRK-İŞ'in yanaşmaması halinde geniş bir kamuoyu oluşturmayı amaçlayan ve benzer talepleri içeren paralel eylemlere girişilebilir.

Daha önemli olarak da, en başta bilimsel sosyalist hareketin bu yönde somut adımlar atılması için yöngösterici olması, etkileri bakımından sınıf hareketinin daha ileriye götürülmesine hizmet edecek ortak zeminler yaratacaktır.

Yugoslavya Federatif Sosyalist Cumhuriyeti Devlet Başkanı ve Yugoslav Komünistler Birliği'nin önderi Josip Broz Tito 4 Mayıs günü hayata gözlerini yumdu.

Tito'nun mücadele yaşamı, ülkesinin işçi sınıfının saflarında bir metal işçisi olarak verdiği kavgayla başladı. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ne katılan Tito, Kızıl Ordu'nun saflarında ilk proletarya devletini savunmak için verilen savaşa silah elde katıldı. Faşizmin ordularına karşı daha İspanya iç savaşında cumhuriyetçilerin safında dövüşmeye başlayan Tito, ülkesinin Hitler işgalinden kurtuluşu için yürütülen savaşa partizan örgütlerinin başında yer alarak önderlik etti. Faşizmi ülkesinden kovduktan sonra sosyalizm yoluna giren Yugoslavya halkına önderlik eden Tito, uluslararası barış ve demokrasi hareketinin güçlenmesine önemli katkılarda bulundu. Tito, ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşlarının tarihinde, başarılarıyla da eksiklerilyle de, büyük katkılarıyla da yanılgılarıyla da kendine özgü yerini alacaktır.

Uluslararası işçi sınıfının önde gelen savaşlarından Tito'nun büyük anısı önünde saygıyla eğiliyoruz

"SOSYALİZMİN YERYÜZÜ CENNETİ(!)" İSVEÇ'TE NELER OLUYOR

• yiğit günel

İsveç... Halk artık seyirci değil.

Alman silah tekellerine çelik endüstrisini güçlendirerek yardımcı olan İsveçli kapitalistlerin büyümesi, 1930'lu yıllarda, Alman faşizminin saldırgan yayılmacılığının gölgesinde geometrik bir sıçrama gösterdi.

Faşizmin yenilgiye uğramasından sonra da gözlerden uzak kalmayı başarabilen İsveç çelik endüstrisi, yanına kağıt ve otomotiv sanayiini de alarak ülkenin ekonomisinde önemli bir temel oluşturdu. Ve İsveç, savaşta örselenmemiş sanayi kuruluşlarıyla ekonomisinin canlılığını korurken, faşizmin dostu olduğu eski günlerin kefaretini ödeyecek bir dünya politikasının da peşine düştü. Sosyal demokrasi ya da "İsveç sosyalizmi" adıyla anılan iktidar, o yıllarda İsveç yönetiminde boy göstermeye başladı.

Sosyal demokrat yönetim, bir yandan göreceli hareketli ekonomisi sayesinde kendi işçi sınıfına pay dağıtırken, öte yandan da dünyada duyarlı, tepkili bir politika izlemeye başladı. İlk Vietnam mitingleri, ilk Şili protestoları bu ülkede ortaya çıktı.

Bütün bu gelişmeler, İsveç olayının yorumunda hem ülke içinde hem de ülke dışında bir takım çarpık yorumlara yol açmaya, İsveç, "sosyalizmin yeryüzü cenneti" olarak tanımlanmaya başlandı.

Ve bu oyun 1970'li yılların sonuna kadar sürdü. 1970'li yıllar İsveç ekonomisine de bazı sıkışıklıklar getirmeye başladı. Bunun suçlusu da Sosyal Demokrat yönetimde kolayca bulunuverince, sağ koalisyon, İsveç'in çobanSülüsüköylü kökenli, Faelldin başkanlığında yönetime geliverdi. Ancak uzun ömürlü olmadı. Sonra yine Sosyal Demokratlar, daha sonra Ola Ullsten isimli gencin başbakanlığı ve sonunda yine sağcı Ilımlı Birlik'in iplerini tuttuğu yeni Faelldin iktidarı...

Son iktidarda, Ekonomi Bakanı, Ilımlı Birlik'ten, katı kapitalist uygulama özlemleri taşıyan Gusta Bohman'dı.Başbakanlık koltuğunda oturan Faelldin ve diğer ortak Halk Partisi ile birlikte oluşturulan bu üçlü koalisyonun karşısındaki muhalefette ise Sosyal Demokratlar ve İsveç Komünist Partisi yer alıyordu.

Yeni koalisyonun kârlı ayağı Ekonomi Bakanı Bohman, partisini daha da kârlı çıkarabileceği inancıyla İsveç'li kapitalistleri sevindirmek ve katı bir kapitalist uygulamaya girmek isteyince kıyamet koptu.

Bohman'dan destek alan SAF (İsveç İşverenler Birliği) bundan bir buçuk ay kadar evvel "bu yıl ücretlerin hiç artırılamayacağını" belirten bir mektup yayınladı. İşverenlerin bu mektubunda LO (İşçi Sendikaları Konfederasyonu) ve Memurlar Merkezi örgütünün Devlet Memurları Karteli ile Belediye Memurları Karteli karşı çıktı. Özel Sektör Memurları Karteli ise susmayı yeğledi. Ve karşı çıkanlar rakkamları ortaya koymaya başladılar. Bu açıklamalardan birinde büyük sıkıntıda olduğu öne sürülen Volvo'nun son yıl kârının 1 milyar 200 milyon kron (yaklaşık 20 milyar lira) olduğu ortaya konuyordu.

Ve Bohman hemen araya girerek Hükümet adına bir açıklama yaptı. Hükümet bu yıl için hem ücretleri, hem de bazı temel madde fiyatları ile kiraları dondurmak istedi. Doğal olarak SAF da, LO da yaygarayı koparttı. 'Olmaz böyle şey!" SAF, fiyatların, LO'da ücretlerin dondurulamayacağını açıklıyorlardı.

Konu, adı üçüncü aracı olan, ama aslında Hükümet aracısı durumunda olan üç kişilik komisyona gitti. Bizim "tarafsız" aracı gibi birşey olan bu üçüncü aracı, saat ücretlerine yüzde 4.2'lik zam önerdi. LO, hükümet önlem alsa da enflasyon hızı nedeniyle reel ücret artışının yüzde 6'nın altına düşmesi halinde işçilerin refahında yüzde 1.8'lik bir gerçek ücret düşüşü olacağını belirterek reddetti.

Bu arada tarafların birbirlerine karşı yürüttükleri gözdağı eylemleri de doğal olarak sürdü. Önce işverenler bir haftalık bir lokavt ilan ettiler. İşçilerse fazla mesaiyi kaldırdılar. Sonra lokavt üç gün uzadı. Sonra bir hafta daha. Grev de genişledi bu arada...

Ve İsveç halkı hiç de beklenen cesareti gösteremedi. Ülkede bir panik yaşanmaya başladı. Herkes herşeyi stokluyordu. Fırıncıların grevi sonunda unlar kapışıldı, mayalar kapışıldı. O kadar çok süt alındı ki bir bölümü içilemeden bozulduğu için döküldü. Bira fabrikaları greve gidince devlet tekeli kişi başına ancak üç şişe verebileceğini açıklamak zorunda kaldı. Benzin stoku nedeniyle itfaiyeciler evlerde arama yapmak durumunda kaldılar.

Şimdi, kısa bir süre öncesine kadar Avrupalıların bir bölümü için "sosyalizmin dünya cenneti" olan İsveç zor durumda. Bohman'ın katı kapitalist uygulama isteği ve işverenlere daha çok, daha çok kâr adına yeşil ışık yakması İsveç'i çıkmaz bir sokağa getirmiş durumda...

YÜRÜYÜŞ
Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd.Şti. adına NİHAT SARGIN ● Yazı İşleri Müdürü: Neşet KOCABIYIKOĞLU ● Yönetim: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA, Tel: 17 45 81 ● İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/2 Çemberlitaş - İSTANBUL ● Avrupa Temsilciliği: İnfo-Türk Ajansı 13/2 Square Wiser - 1040 Bruxelles - BELÇİKA Tel 230 34 72 ● İlan Koşulları: Arka kapak renkli 22.500 TL., arka kapak siyah-beyaz 18.000 TL., iç sayfalar sütun santimi 200 TL. ●Baskı: Daily News

● Abone koşulları: Yıllık 400 TL, altı aylık 200 TL ● Avrupa: Yıllık 60 DM, altı aylık 30 DM ● Amerika: Yıllık 80 DM, altı aylık 40 DM ●Avustralya-Japonya: Yıllık 100 DM, altı aylık 50 DM.

● AVRUPA Ödeme Adresi: İnfo-Türk Banka Hesabı: BBL 310-0148714-02 Bruxelles - BELÇİKA

YUGOSLAVYA son yıllarda emperyalizmin gündeminde olan ülkelerden birisiydi. Mareşal Tito'nun ölümü ile, Washington'daki yöneticiler şimdiye kadar yapmakta oldukları hesapları ortaya dökmek fırsatını ele geçiriyorlar. Daha Tito ölmeden bu hesaplar uç vermeye başlamıştı bile. Yugoslav Devlet Başkanının yatağa düşmesinden sonra ABD Başkanı Carter, Tito'nun ölümünden sonra bu ülkeye muhtemel bir Sovyet saldırısını, dolaylı bile olsa, Amerika'nın kabul edemeyeceğini ve buna karşı çıkacağını söylüyordu. Böylece ülkenin geleceği üzerine bir tür ipotek koyuyordu aklınca. Tito'nun ölümünden sonra emperyalizmin basın-yayın organlarında yazılıp söylenenler ise tüm umutların 1948 yılında Yugoslavya'nın Kominformdan ayrılmasına dayandığını ortaya çıkardı.

TİTO'dan sonra Yugoslavya'yı yönetecek olanlar, Carter'ın planlarına göre Sovyetler Birliği ile uzak kalmak zorundaydılar. Yoksa, aksine bir tutumun, Washington'daki dünya jandarması tarafından "dolaylı bir saldırı" olarak nitelendirilmesi işten bile değildi. Emperyalizmin organlarında son aylarda Yugoslavya'nın adının sık sık Afganistan ile yanyana konulmasına bu yüzden şaşmamak gerekir. Afganistan gibi Yugoslavya da şimdi dünya sosyalist sistemi ile emperyalizm arasındaki ideolojik mücadele alanlarından birisi olmaya adaydır.

• onur güvenli

TİTO'NUN ÖLÜMÜNE BAĞLANAN UMUTLAR

TİTO'nun "bloksuzlar" hareketini birlikte yarattığı Nasır'ın Mısırının son bir yıl içinde yüklendiği işlevler açıktır. Nasır'ın Mısırını emperyalizmin maşası haline sokan Washington yöneticileri kesinlikle Yugoslavya'yı da böyle bir konumda düşlemektedirler. Bu düşü gerçeğe dönüştürmek için de bir takım oyunlara girişecekleri kesindir.

ÖTE yandan, bugünkü bloksuzlar hareketinin durumu da Yugoslavya'nın önündeki gelişmeleri belirleyecektir. Tito, Nasır, Nehru, Nkrumah, Sukarno gibi önderlerin kurduğu bu hareket bugün giderek ayrışmakta, hareketin içinde olan ülkelerin büyük bir bölümü sosyalist ülkeler topluluğu ile aynı konumda yer almaya başlarken, onlara karşı olanlar da giderek emperyalizmin yörüngesine girmektedirler. Emperyalizmin saldırıları arttıkça da bu süreç hız kazanacağa benzemektedir.

AMA ülkelerin dış politikalarını iç politik ve toplumsal güçler dengesinden soyutlamak olanaksızdır. Yugoslavya'da "kendine özgü" olsa da sosyalizmin temelleri atılmış, işçi sınıfı bilinçli olarak gelişmiştir. Bu yüzden bir Mısır'da olduğu gibi Yugoslavya'da burjuvazinin iktidarı ele geçirmesi ve ülkeyi emperyalist ilişkilere sürüklemesi yalnızca Washington'da görülebilecek düşler türündendir. Öyleyse, bugünkü uluslararası siyasal gelişmeler açısından Yugoslavya'nın yeri dünya sosyalist sistemini oluşturan ülkelerle zaten varolan bağlarını daha sıkılaştırmak, giderek emperyalizme daha güçlü bir biçimde karşı çıkmak olacaktır.

BU doğal yolun engellenmesi için de emperyalizm elinden geleni ardına koymayacaktır kuşkusuz. Ama diğer oyunlarında ve hesaplarında olduğu gibi emperyalizmin, Yugoslavya üzerine oynadığı oyunlar ve yaptığı hesaplar kuşkusuz boşa çıkacaktır.